

SLOVENSKI JADRAN

LETO I., ŠTEV. 52

Koper, petek 26. decembra 1952

POSAMEZNA ŠTEVILKA 10 DIN

Nekaj ugotovitev o delu ZK koprškega okraja po VI. kongresu

V tem članku se nameravam dotakniti v glavnem le nekaterih vprašanj, ki so glavni predmet razprav komunistov in tudi nekomunistov v zvezi s poročili na VI. kongresu Komunistične partije Jugoslavije ter sklepi, ki jih je sprejel kongres.

Ocena mednarodnih odnosov ter razmerja sil v svetu, ki sta jih podala zlasti tovariš Tito in tovariš Kardelj, ter vlogo socialistične Jugoslavije, ki jo je odigrala posebno v zadnjih starih letih, pomeni neprecenljiv dokument, ki govori o velikem doprinosu KPJ v borbi za mir, za mednarodno sožitje in za krepitev socialističnih sil v svetu, prav tako pa tudi v njenem boju proti vsem reakcionarnim silam in še posebej v razkrinkovanju sovjetskega imperializma in njegove agresivnosti. Uspehi KPJ na področju graditve resničnih socialističnih družbenih odnosov pri nas in njena principiela in dosledna stališča pri reševanju mednarodnih problemov je v mnogočem pripomogla, da so milijonske napredne množice v svetu že spoznale izdajalsko politiko kominforma in stalinske kaste v Moskvi, pa najsi bo glede barbarskega izkoriščanja in zavračanja svojega lastnega proletariata in lastnih narodov kakor tudi glede sovjetske in kominformovske zunanje vojnno-hujške politike.

Okrajni komite ZK v Kopru je v zadnjih 14 dneh organiziral okrog 60 predavanj in diskusij na terenu o teh vprašanjih, ki se jih udeležujejo komunisti in nekomunisti in se z velikim zanimanjem poglobljajo v ta tako važna vprašanja, ki jih je postavil in obdelal VI. kongres. V programu pa imamo še okrog 300 predavanj in bomo tako uspeli v glavnem seznaniti večino prebivalstva z delom in sklepi VI. kongresa. Predavanja so do sedaj najbolj uspela v Pobegih, kjer je bilo navzočih okrog 200 prebivalcev, v Ankaranu, Škofijah, Kopru in še drugod. Toda mislim, da bi bila udeležba povsod še večja, če bi se komunisti bolj zavzemali za udeležbo zlasti nekomunistov. Zato ne bi bilo prav, če bi se na primer osnovne organizacije ZK v Šmarjah, Škofijah, Ankaranu in drugje zadovoljile z dosedanjjo udeležbo od 60 do 80 ljudi temveč naj bi poskrbeli, da so za predavanja obveščeni pravočasno vsi prebivalci.

Zal kaže, da nekatere organizacije ZK še niso razumele vloge komunistov v sedanjem času kakor tudi ne važnosti politične vzgoje množic. Imamo primere tako v Novi vasi, St. Petru, Marezigah in še nekaterih krajih, da so predavatelji šli po večkrat v vas, da pa niso imeli predavanja samo zato, ker osnovne organizacije niso smatrale za potrebno o tem obveščati svojega članstva in še manj ostale ljudi. Za te organizacije je prav, da se v to zamislijo in popravijo svoje zgrešeno stališče.

Nadaljnji posebno važen predmet diskusije predstavljajo vprašanja vloge komunistov v današnji stopnji socialističnega razvoja, način dela osnovnih organizacij, preimenovanje KPJ v ZKJ itd., ki jih je obravnaval zlasti tovariš Ranković v svojem poročilu.

Nova in bistvena pridobitev za našo organizacijo v borbi za socialistično demokracijo in proti birokr-

tizmu, karierizmu in drugim nevarnostim je določilo statuta, da je vse delo organizacije ZK javno. S tem se odpravlja nevarnost, da bi se komunisti in naše organizacije oddvojile od množic in se izrodile v birokratske privilegirance, kot je to primer v SZ. Javni sestanki organizacije ZK, ki jim bo prisostvovalo čim večje število poštenih državljanov nekomunistov, bo ustvarilo še tesnejšo povezavo naših organizacij z množicami. To nam potrjujejo že nekatere izkušnje takega načina dela, ki je prišel do izraza v nedavnih političnih pripravah za volitve. Imeli smo tako že priliko dati delo komunistov v pretres nekomunistom in slišati njihovo mnenje o delu komunistov. Povedati je treba, da velika večina organizacij in komunistov že sedaj uživa zaupanje ljudstva in to zaupanje bo s takim načinom dela čedalje večje, zlasti še, če bodo komunisti znali upoštevati misljenja in želje naših naprednih in poštenih množic, kakor tudi, če bodo komunisti sposobni dajati odgovore na vrsto političnih, ideoloških in drugih vprašanj, s čimer bodo krepili ter razvijali socialistično zavest naših delovnih ljudi. Seveda se za izvrševanje teh dolžnosti postavlja kot prvi pogoj potreba po lastni politični in ideološki vzgoji. Da večina komunistov uživa zaupanje množic, nam potrjuje tudi dejstvo, da so bili z majhnimi izjemami izvoljeni vsi kandidati komunisti na volitvah v občinske in okrajni ljudski odbor. Seveda imamo tudi še nekatere organizacije in komuniste, ki se upirajo sklicevanju javnih sestankov, ker se boje kritike ljudstva, naj si bo zaradi svoje nedelavnosti kakor tudi zaradi drugih slabosti in napak v odnosu do skupnosti. Mislimo, da bodo ti tovariši morali nujno obracunati s svojo dosedanjjo prakso, ali pa jih bodo množice same izločile iz vrst ZK.

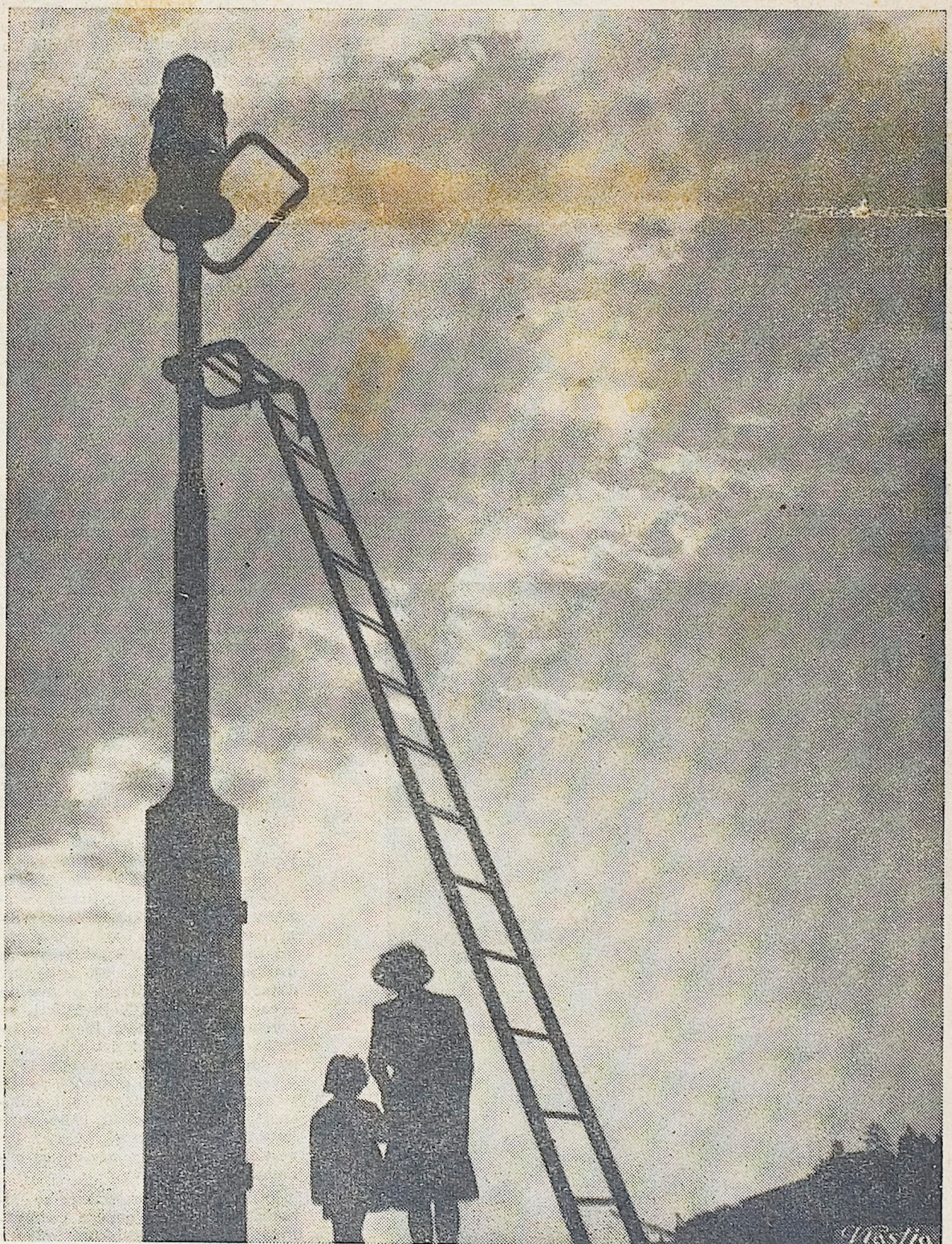
V zvezi s potrebo še tesnejšega povezovanja komunistov z delavnimi množicami statut določa, da se organizacije ZK v ustanovah, šolah, bolnicah itd. razpustijo, njihovi člani pa povežejo v osnovne organizacije kraja bivališča. Te organizacije niso imele skoraj nobene množične baze, zato se je že začela čutiti njihova odtujenost od množic. Večina komunistov, članov teh organizacij, se je za časa volitev v praksi dejansko že vključila v osnovnih organizacijah terena in uspehi političnega dela so se takoj pokazali. Zelo pomembna ugotovitev je ta, da si večina komunistov v upravi želi, da se reorganizacija izvrši čimprej. V Kopru smo imeli le nekaj primerov, da so posamezniki poskušali utemeljevati nujnost obstoja osnovne organizacije v določeni ustanovi. Seveda se s takimi utemeljitvami slabo skriva birokracija in poskus privilegijev v dolžnostih do skupnosti.

Reorganizacija se je v okraju Koper že pričela in bo v glavnem izvedena do konca tega leta. Samo v mestu Kopru bo reorganiziranih 44 osnovnih organizacij ZK raznih ustanov. Nove terenske organizacije bodo štela približno od 30 do 80 članov, kar daje vsekakor mnogo garancije za njihov politični in ideološki vpliv na ostale množice. V dosedanjem obsegu bodo organizacije

ZK ostale le v tovarnah in večjih podjetjih. Na ta način se bo dosledneje izvajalo določilo statuta, ki pravi, da je mesto političnega dela komunistov v organizaciji Ljudske fronte, v bodoči Socialistični zvezi delovnih ljudi. Komunisti bodo imeli še bolj kot do sedaj možnost, da kot enakovredni člani Fronte s svojim zgledom in delom neposredno vplivajo na dvig socialistične zavesti ostalih članov Fronte.

RADO ČEHOVIN

NOVOLETNA ŠTEVILKA »SLOVENSKEGA JADRANA« BO IZSLA ŽE V TOREK 30. T. M. NA DVAJSETIH STRANEH Z BOGATIMI ILUSTRACIJAMI. RAZEN OBICAJNEGA GRADIVA BO V ŠTEVILKI VEČ ČLANKOV IN REPORTAŽ IZ SOCIALISTIČNE IZGRADNJE NAŠE DOMOVINE, REPORTAŽA O PARTIZANSKEM NAPADU NA ANHOVO, LITERARNE ČRTICE IN POVESTI IN VSE POJNO DRUGIH ZANIMIVOSTI. POSEBNA STRAN BO POSVEČENA NAŠIM ŽENAM IN MLADINI. NAŠE STALNE NAROČNIKE NAPROŠAMO, DA OPOZORE NA NOVOLETNO ŠTEVILKO »SLOVENSKEGA JADRANA«, KI BO IZSLA V VEČJI NAKLADI KOT OBICAJNO, SVOJE PRIJATELJE IN ZNANCE

Svetilniki - morja stražarji
odpirajo svetle oči,

da pravo pot najdejo ladjam mornarji,
ko črna obal je in temne čeri.

V RAZMIŠLJANJE MLADINI IN ODRASLIM

Ne bi bilo prav, če bi dopuščali, da mladino vzgajajo ljudje, ki še niso razčistili in uredili svojega odnosa do naše stvarnosti, ki še niso razčistili svojih pojmov in obratnosti z reakcionarno miselnostjo. To smo občutili posebno pri nekaterih »vzgojiteljih« italijske narodnosti, dokler niso pobegnili v Trst. Taki ljudje ne morejo biti vzgojitelji in učitelji naši mladini. Mladina mora danes vedeti, da bo dobila mesto v naši socialistični družbi le, če bo politično razgledana. To smo poudarili zaradi tega, ker je med mladino do sedaj vse premalo političnega dela. Ni dovolj, da se mladina in to posebno v srednjih šolah, uči.

Vedeti mora, kako in kaj se uči. Posebno med italijsko mladino opažamo vpliv neznanstvenega in nesistematičnega podajanja učne snovi. Šolska oblast naj zahteva, da učni program spoštujejo do najmanjših podrobnosti in snov tudi podajajo na pravilni način. Danes šola vzgaja človeka, ki bo jutri prevzel v roke nadaljnjo izgradnjo naše socialistične stvarnosti zato ni vseeno, kakšen bo ta človek.

Toda tudi med mladino ni vse dobro. V posameznih razredih lahko opazimo odkrite sovražnike, odkriti upor proti vzgojiteljem, ki skušajo pripeljati mladino na pravo pot. Mladinska organizacija bi morala tako mladino izolirati in onemogočiti njihovo delovanje.

Vprašanje je tudi znanje obeh jezikov, slovenskega in italijskega. To je potrebno tako na slovenskih, kot na italijskih srednjih šolah. Po dopolnjeni srednji šoli bi morali dijaki popolnoma obvladati oba jezika. To jim ne bo koristilo samo pri nadaljnjem študiju, ampak tudi v službah. Posebno korist bo to prineslo italijskim dijakom, ker jim bo s tem odprta pot na slovenske in jugoslovanske univerze, kjer bodo lahko nadaljevali študij in uživali vso podporo, ki jo ljudska oblast daje študentom pri njihovem strokovnem izpopolnjevanju. Do sedaj so italijski študenti navadno opustili nadaljnje študije zaradi neznanja slovenskega jezika. Za študiranje v Italiji pa ni bilo denarja. Bili so celo primeri, da so posamezniki odšli v Trst in se tam vključili v CLN organizacijo, ki jim je dala denarno pomoč za nadaljnji študij. Tako so postali naši sovražniki, čeprav smo jim omogočili študiranje na gimnaziji. Uspehi med delavstvo in kmečko mladino so znatni. Ni pa še zado-

voljiva udeležba mladine pri študiju in raznih strokovnih tečajih. Organizirali so kmečke in izobraževalne tečaje po vaseh, toda udeležba je bila slaba. Mladinske organizacije po vaseh so to vprašanje vse premalo upoštevale. Isto je bilo s predavanji, ki jih je organizirala Ljudska univerza. Gostilne so bile polne, predavalnice pa prazne.

Resno je vprašanje fantov, ki hodijo na delo v Trst. Tu bo morala mladinska organizacija dobro zagrabiti, ker je itaka mladina v Trstu podvržena najrazličnejšim vplivom sovražne propagande. Večkrat je celo prisiljena, da za zaslužek nekaj borih lir opravlja ob povratku v cono B sovražno propagando. Ker sovražnik ve, da ne more zaradi budnosti naših ljudi odkrito nastopiti, se poslužuje podtalne propagande. Tako tem mladincem na pr. svetuje, naj gredo na sestanke, tam uganjajo razne monije in objestnosti ter tako motijo govornika. Navadno pri nas tako vedenje pripisujejo zaostalosti in nerazvitosti. Proti temu se je treba boriti in do seči, da bo mladina množično obiskovala svoje sestanke in se tako vedla, kot zahteva čast in ponos člana mladinske organizacije.

Pereče je tudi vprašanje kmečke mladine, ki prihaja v mesta in komaj prestopi prag, že pozabi na slovensko govornico. Tu gre za na-

cionalno zavest našega mladega človeka, ki je še vedno pod nekdanjim vplivom, da je njegov jezik »barbarski« in manjvreden. Res, da so to še ostanki zatiranja, toda zdaj že moramo prenehati s tradicijo suženjskega mišljenja. Naš človek naj danes s ponosno dvignjeno glavo stopi kamorkoli, tudi v Trst in spregovori v svojem jeziku!

Potrebno bi bilo tudi večje sodelovanje med mladino srednjih slovenskih in italijskih šol. Na nekem sestanku mestne četrti v Piranu je mladina pokazala, da skoraj ne ve, kaj so delavski svetovi, kmečke delovne zadruge in svet proizvajalcev. To dokazuje, da nima nobenega stika s podeželsko mladino.

Značilno je, da pišejo nekateri časopisi, da v bivših fašističnih deželah ni mogoče pridobiti mladine za politično delo. Prevarana in razočarana v svojih najglobljih čustvih se upira in ne verjame nikomur več.

Pri nas pa ima mladina jasno zadržano pot, ima bodočnost v socialističnem razvoju in pri tem ji pomaga ljudska oblast. Spomeniki dela naše mladine: Samac-Sarajevo, Bročič-Banoviči, Novi Beograd, Vinodol in drugi pričajo, kaj mladina zna. Tudi v bodoče mladina ne bo krenila s prave poti, če bo imela pred seboj tako perspektivno razvoja.

Prvo zasedanje okrajnega zbora in zbora proizvajalcev v Kopru

V soboto je bilo v Kopru prvo zasedanje novoizvoljenega okrajnega ljudskega odbora, ki ga sestavljata okrajni zbor in zbor proizvajalcev. Oba zbora sta imela ločeni seji, na katerih so odborniki prisegli ter izvoili predsedujočim in razne komisije. Zasedanje zbora proizvajalcev je začel najstarejši član Delise Giovanni, kmet iz Izole, ki je poudaril, da je to prvi primer v zgodovini, ko se je sestalo predstavniško telo neposrednih proizvajalcev, ki bo odločalo o vseh gospodarskih in družbenih ukrepih ljudske oblasti. Za stalnega predsedujočega so izvolili delavca iz rudnika Sečovelje Stanika Medveda. Od 26 izvoljenih je bilo na zasedanju 25 odbornikov.

Zasedanje okrajnega zbora je začel Ernest Vatovec, ki je pozdravil novoizvoljene odbornike in ugoto-

vil, da je od 50 izvoljenih odbornikov navzočih 47. Nato so izvolili za stalnega predsedujočega Plinija Tomasina ter imunitetno in druge komisije.

Po končanih ločenih zasedanjih sta se sestala oba zbora k prvi skupni seji, ki jo je začel najstarejši ljudski odbornik Boris Giuseppe. V imenu starega okrajnega odbora je podal poročilo prejšnji predsednik Franc Kralj-Petek, ki je analiziral delo starega odbora in poudaril, da je med najpomembnejšimi dejanji starega odbora nedvomno uredništvu Marksovega gesla »Tovarne delavcem!« Dejal je, da se je s tem aktom pravzaprav začela graditev novega gospodarskega sistema, kot nujna posledica spreminjenih odnosov v naši družbi, ki gradi socializem. Ko je govoril o razvoju ljudske oblasti na tem področju, je naglasil, da je bilo mogoče doseči take uspehe le z vsestransko pomočjo, ki jo je dala vlada FLRJ. Obrazložil je tudi pomembno pridobitev delavcev, ki imajo zdaj svoj zbor proizvajalcev.

V sestavi okrajnega ljudskega odbora bo zbor proizvajalcev enakovredno odločal o razdelitvi presežka dela in viška proizvodov, kot najvernejši predstavnik tistih, ki te proizvode ustvarjajo.

Tov. Kralj je zatem govoril o dosedanjem delu ljudskih odborov in rekel, da so bili odborniki premalo povezani z volivci, nadalje, da se je z reorganizacijo spremenila vloga administrativnega aparata ter da je bilo z dvigom strokovnosti mogoče zmanjšati število uslužbencev od 150 na 90.

Ko je analiziral gospodarsko dejavnost starega okrajnega ljudskega odbora, je dejal, da je bilo od leta 1950 pa do danes investiranih v okraju 2 milijardi 911 milijonov dinarjev, od tega za kapitalno graditev eno milijardo 936 milijonov, za družbeni standard pa 936 milijonov dinarjev. Za izboljšanje prometnih zvez so vložili 21% investicij, za komunalno dejavnost 19%, za trgovino 17,7%, za kmetijstvo 16%, za zdravstvo in prosveto pa 10% investicij. Letos so posvetili veliko pozornost tudi mehanizaciji industrije, za kar so porabili 10,2% vseh investicijskih sredstev okraja. Investicije so vložili predvsem za obnovo rudnika Sečovelje.

V nadaljevanju zasedanja so odborniki izvolili za novega predsednika okrajnega ljudskega odbora Franca Kralja-Petka, za podpredsednika pa Gina Gobba in Janka Marčiča. Izvolili so tudi predsednike in člane svetov pri okrajnem ljudskem odboru.

Plače uslužbencev v coni B STO

bodo določili po strokovni izobrazbi, nazivu, uspehih pri delu in po službenih letih

Komandant vojaške uprave jugoslovanske cone STO je izdal vrsto odredb, s katerimi se razširjajo predpisi o prevedbi uslužbencev državnih organov FLRJ tudi na jugoslovansko cono STO.

Prevedbo uslužbencev v nove nazive in plače bodo izvedli po stanju 31. 12. 1952. Do 1. 1. 1953. bodo vsi uslužbenci dobili odločbe o prevedbi v nove nazive in plače.

Namen razširitve teh predpisov na STO je v uveljavliti novih načel v izgradnji uslužbenkega sistema, ki odražajo doseženi razvoj na področju uslužbenke zakonodaje in ki naj omogočijo tudi nadaljnjo rast tega sistema, tako da bo odgovarjal principom moderne administracije in hkrati obsegal socialistična načela nagrajevanja po delu.

Glavne značilnosti tega sistema so naslednje: plača uslužbencev se določijo po strokovni izobrazbi, nazivu, uspehih pri delu in po službenih letih, vse v okviru določene sistemizacije delovnih mest. Uslužbenec mora na določenem mestu imeti določene kvalifikacije, ki so izražene v njegovi šolski izobrazbi, ki je podlaga za določitev uslužbenkega naziva. Uslužbenec z višjo šolsko izobrazbo se razvršča v nazive in napredujejo od XIV. do I. plačilnega razreda, uslužbenci s srednje šolsko izobrazbo od XIV. do IX. plačilnega razreda, uslužbenci z nepopolno srednje šolsko izobrazbo pa od XX. do XIV. plač. razreda. Napredovanje se izvaja po vsakih treh letih službe, v čemer je izraženo načelo, da uslužbenec z večjim številom uslužbenških let razpolaga tudi z večjo dejansko kvalifikacijo. Jasno je tedaj, da se načela razvrščanja po strokovni izobrazbi in po službenih letih nujno morajo medsebojno prepletati. Ker pa so ta načela v bistvu formalnega ozračja se seveda prepletajo z načeli materialnega značaja in sicer tako, da je za prehod v določen višji razred potrebna pozitivna strokovna ocena pristojnih organov in da uslužbenec lahko napreduje v določene nazive tudi neglede na šolsko izobrazbo, če si je v praksi pridobil strokovno sposobnost, ki odgovarja določeni šolski izobrazbi. Razen tega je tudi z organizacijske strani poskrbljeno, da pride načelo materialne ocene vseh v poštev prihajajočih okoliščin do polnega izraza, ker mora biti vsaka odločba o razvrstitvi oziroma o napredovanju uslužbenca, izdana v soglasju s posebno personalno komisijo, v kateri ima svojega zastopnika tudi sindikalna organizacija uslužbencev.

Tak sistem bo nedvomno mnogo pripomogel k temu, da bodo imeli uslužbenci čim večji interes pri svojem strokovnem usposabljanju, ker bodo od večje ali manjše strokovne sposobnosti odvisni njihovi prejemki in bo pripomogel k odpravi neopravičenih razlik ali izenačevanja v plači, po drugi strani pa bo pomenil velik korak naprej v nadaljnji izpopolnitvi ljudske oblasti, ker je od dobre administracije in kvalificiranega dela upravnih in strokovnih uslužbencev v precejšnji meri odvisno uspešno poslovanje ljudske oblasti in uveljavljanje pravic delovnih ljudi.

Ker je tak namen novih predpisov, je razumljivo, da njih namen ni bil kakršnokoli spreminjanje družbenega standarda v STO in je odredba o razširitvi predpisov o prevedbi državnih uslužbencev prinesla plačilno lestvico, različno od jugoslovanske in odgovarjajočo razmeram v jugoslovanski coni STO. Družbeni standard se torej ne menja. Ni pa s tem rečeno, da se ne bodo menjali prijemki posameznega uslužbenca, ker bo prav aplikacija načel novega plačilnega sistema javnih uslužbencev vpeljala potrebno diferenciacijo, ker bo po novih predpisih uslužbenec z višjo kvalifikacijo in večjo odgovornostjo pri delu imel tudi večje prejemke ko uslužbenec z nižjo kvalifikacijo in manjšo odgovornostjo, česar dosedanja plačilni sistem ni upošteval v zadostni meri. Prav tako se bodo morebiti znižali prejemki nekaterih višjih uslužbencev, ki so imeli do sedaj napravn celotnemu plačilnemu fondu nesorazmerno visoke prejemke, do čim se bodo plače zlasti srednje

in deloma nižje kvalificiranega kadra celo dvignile.

Za prevedbo uslužbencev po novih predpisih so formirali posebne prevedbene komisije pri uradih in ustanovah, ki bodo izvedle prevedbo. Razen teh komisij I. stopnje so formirali še posebno višjo komisijo pri Vojaški upravi STO, ki bo odločala o pritožbah zoper prevedbo in o nekaterih primerih prevedb, kjer uslužbenec ne izpolnjuje za naziv potrebnih formalnih pogojev, a smatra komisija I. stopnje, da bi ne glede na te formalne pogoje moral dobiti višji naziv.

Pri dosedanjem delu prevedbenih komisij se je pokazalo, da zelo velikemu številu uslužbencev manjkajo potrebni dokumenti zlasti za dokaz službene dobe in strokovne izobrazbe. Ker komisije lahko odločajo samo na podlagi predloženih dokumentov, bo zaradi navedenih nedostankov marsikateri uslužbenec nižje preveden kot bi sicer bil, če bi komisija lahko upoštevala vse okoliščine, ki vplivajo na prevedbo, ki pa niso dokumentirane. Tako prizadeti uslužbenec pa bo vendar imel možnost doseči ustrezajočo prevedbo, če bo v 15 dneh pritožbenega roka predložil vsa potrebna dokazila. Proti odločbi o revedbi je namreč možna pritožba na višjo komisijo v roku 15 dni po prejemu odločbe.

Višja komisija bo razen tega obravnavala vse ugovore zoper odločbe o prevedbi ne glede na to ali je zoper posamezno odločbo formalno možna pritožba ali ne, prav v želji, da bi res vsestransko presodila vsak posamezni primer ob upoštevanju vseh prihajajočih okoliščin. Pravica do pritožbe oziroma o ugovora pa je zagotovljena tudi sindikalni organizaciji, ki lahko intervenira za vsakega svojega člana.

Proslava Dneva JLA

Enajsto obletnico ustanovitve ljudske armade je naše ljudstvo proslavilo s številnimi akademijami. Posebno svečane proslave so bile v glavnih mestih ljudskih republik in v Beogradu, kjer je akademiji v Narodnem gledališču prisostvoval tudi maršal Tito. Ob Dnevu JLA je Prezidijski ljudske skupščine FLRJ odlikoval številne generale, oficirje, podoficirje, vojaške in delavce vojaške industrije. V svojih govornih na dan praznika so visoki oficirji JLA poudarili veliko borbenost Jugoslovanske armade in njeno pripravljenost braniti meje svoje socialistične domovine.

Na predvečer Dneva JLA je bila v kopenskem ljudskem gledališču slavnostna akademija, na kateri je govoril namestnik komandanta Vojaške uprave major Knežević. V svojem govoru je poudaril, da se je iz prve partizanske brigade, ki so jo ustanovili 22. decembra 1941, razvila mogočna armada, ki je izgnala okupatorja iz dežele in čuva danes neodvisnost socialistične domovine jugoslovanskih narodov.

V ponedeljek je bila na kopenskem stadionu vojaška parada, ki, so se je udeležili razen vojaških funkcionarjev tudi predstavniki oblasti in množičnih organizacij. O pomenu praznika sta govorila polkovnik Kombol in podpolkovnik Obradović. Predstavnikom vojske je v imenu prebivalstva kopenskega okraja čestital Julij Beltram.

Seja zvezne vlade

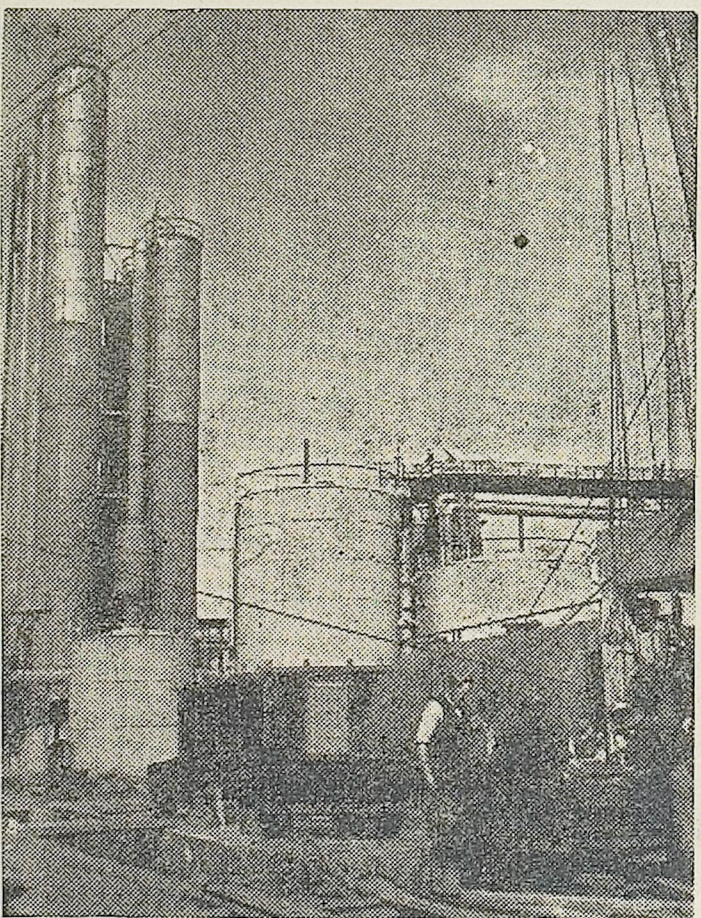
Na seji zvezne vlade so sprejeli predlog družbenega plana, predlog zveznega proračuna za l. 1953, predlog zakona o državnem zaključnem računu za leto 1951 in predlog ustanvega zakona o zveznih in republiških organih oblasti. Vse te predloge bodo izročili v pretres Ljudski skupščini.

xxx

Katastrofalna poplava Neretve je prizadela nad 80 milijonov škoda. Po do sedaj znanih podatkih je izgubilo življenje 9 ljudi. Voda je prizadela veliko škodo zlasti kmetijstvu ter cestnemu in železniškemu prometu. Računajo, da je uničila okrog 70 odstotkov jenskih posevkov.

KOKSARNA V LUKAVCU

V Lukavcu v Bosni so že začeli delati koks, čeprav je tovarna še vedno eno samo veliko gradbišče. Nekatero objekte še končujejo, zlasti jim še manjka zgradba za separacijo premoga in sušilnica. V prvi polovici prihodnjega leta bodo zgradili še sedem objektov za predelavo izdelkov, ki nastanejo pri pro-

Izvodnji koks (razni plini, surovi katran, amonijev sulfat, žveplo, amonijak, benzol in drugo). Okrog tovarne so zrastle nova moderna stanovanjska splotja in v njeno bližino so prenesli tudi železniško postajo.

»Vsi vemo, da je bil Vatikan eden najvažnejših nosilcev in uresničevalcev ekspanzionističnih težnj tistih italijanskih političnih krogov, ki so videli v Balkanu, predvsem pa v ozemlju jugoslovanskih narodov, nekakšen svoj življenjski prostor.« Tako je med drugim dejal tovariš Edvard Kardelj v obrazložitvi sklepa o prekinitvi diplomatskih odnosov med Jugoslavijo in Vatikanom.

Gonilna sila vatičanske politike do Jugoslavije ni bila kakšno čuvanje interesov katoliških vernikov, pač pa interesi mračnejših protijugoslovanskih sil, ki so zadnje čase prav močno dvignile svoje glave v poraženi Italiji. Vsa dosedanja praksa vatičanskih politikov se ne naslanja na tako imenovano zaščito koristi katoliških vernikov, pač pa je skušala ustvariti bodisi v Jugoslaviji sami po svojih diplomatskih ekspertih, bodisi v svetu vris mučenstva jugoslovanskih katoličanov, atis ne samo verske nesvobode, marveč nesvobode sploh.

Vsa ta akcija vatičanskih politikov je jasno bila uperjena proti interesom vseh jugoslovanskih državljanov in tudi proti katolicanom. Toda interesi vernikov so le malo mar Vatikanu, ko gre za višje cilje, v jugoslovanskem primeru za navlado italijanskega imperializma nad

jugoslovanskim ozemljem. Ni slučaj, da so se našli na isti liniji vatičanski politični ekspanzionisti, gospod De Gasperi in gospod Paolucci. Vatikan je vedno stremel za tem, da ohrani soglasje z italijanskimi težnjami. Temu se ni izneveril tudi sedaj.

Imamo pa primere tudi v naši najbližji okolici, kako ekspanzionisti Vatikanu poskušajo vpreči vero v politični voz, ko gre za interese italijanskega imperializma in iredentizma. Posluli škof Santin je za to najboljši dokaz. Vendar danes ne gre za omejeno akcijo Vatikanu, gre za splošno ofenzivo proti Jugoslaviji.

Vatikan je začel s Stepinčevim kardinalskim klobukom. Osebnost, ki jo vsak Jugoslovane samo prezira, pač pa sovraži kot vsakega drugega vojnega zločinca, ki ne more uživati ugleda v očeh katerega koli drugega človeka v svetu, je Vatikan izrabil za zaostrety odnosov z Jugoslavijo. S Stepincem je Vatikan poskušal doseči razkol med jugoslovanskimi narodi, na drugi strani pa vplivati na svetovno javno mnenje. V tej akciji pa je našel na ogrožen protest vsa jugoslovanska javnega mnenja, ker je bila iminacija le preočita.

Vatikanu je pri vsem tem malo mar, da s tako gonjo proti Jugoslaviji in njenim narodom otežkoča ureditev odnosov med cerkvijo in državo, njemu je mar le to, da ostane v sporu z jugoslovanskimi narodi. S tem računava doseči mednarodni učinek, ki bi šel v račun edino italijanskemu pohlepu po naši zemlji.

Vse dosedanje delo v odnosu do Jugoslavije je šlo za tem, da poskuša ustvariti nemogoč položaj. Zato je bilo nujno tako stanje popolnoma prekiniti. To je tudi edino pravilno, ko gre za vmešavanje v notranje zadeve in posebno za organizirano gonjo proti naši domovini.

Omenili smo, da je Vatikan delal na tem, da bi mobiliziral svetovno javno mnenje proti Jugoslaviji in z ostalimi reakcionarnimi silami pritiskal na našo državo, da bi sprejela družbeno ureditev. Pri tem se je posluževal vsa mogočega, samo da bi dosegel svoj cilj. Le učtel se je, ker vendar ljudje ne morejo stalno nasadeti lažem in intrigam, kakor ne morejo verjeti, da je Stepinac mučenik, ko pa ima dejansko na vesti več sto tisoč resničnih mučnikov.

Poleg vsega pa vloga Vatikanu v tej protijugoslovanski gonji ne more mnogo koristiti ostalim reakcionarnim silam v svetu, še manj pa v Italiji, ker je odločnost jugoslovanskih narodov znana prav vsemu svetu in tudi čistim trdim buticam v Italiji, ki jih zama poskušajo zastraševati s svojo vratolomno politikom.

Organizacija združenih narodov je v tork zaključila prvi del sedmega letnega zasedanja generalne skupščine in bo nadaljevala s svojim delom dne 21. 2. 1953. Prvi del zasedanja je trajal deset tednov in je bil v glavnem (8 tednov) posvečen razpravi o korejskem vprašanju, ki je končala s sprejetjem resolucije, ki jo je predlagala indijska delegacija. Ker so Kitajska, Sovjetska Rusija in njeni sateliti to resolucijo zavrnili, se lahko reče, da je bilo teh osem tednov razpravljanja o Koreji brez posebnega haska. Kakor je znano, predlaga indijska resolucija v omiljeni obliki prostovoljno vrnitev vojnih ujetnikov, medtem ko Kitajska in Rusija še nadalje vztrajata na brezpogojni vrnitvi, kakor jo predvideva ženevska konvencija. Ostali del prvega dela tega zasedanja je bil posvečen razpravi o vprašanjih Tunisa, Maroka, Južne Afrike in Avstrije. O prvih dveh vprašanjih je bila sprejeta resolucija južnoameriških držav, v kateri se izražajo to upanje in želja, da bodo prizadeti stranki nadaljevali neposredna pogajanja za ureditev njihovih sporov. Glede rasne diskriminacije v Južni Afriki je bila sprejeta resolucija o ustanovitvi posebne komisije, ki bo na mestu proučila položaj, in pa resolucija, v kateri se vse članice OZN opozarjajo na obveznosti, ki izvirajo iz listine o človeških pravicah. V resoluciji Brazilije glede Avstrije pa se priporoča štirim veselilam, naj nadaljujejo in čimprej dokončajo pogajanja za sklenitev avstrijske državne pogodbe.

Evo, to je v bistvu rezultat desettedenskega zasedanja OZN. Ker se vojna na Koreji in diskriminacija med belimi in črnimi v Južni Afriki nadaljuje in je medtem francoska

vlada prisilila tuniškega beja, da podpiše reforme, ki jih ona sama predlaga in ker je le imela upanje, da bi se pogajanja za sklenitev avstrijske pogodbe nadaljevala in uspešno zaključila, nam je to najzgovornejši dokaz, da preživlja OZN, v katero je stavilo človeštvo toliko upov, težko krizo, o kateri danes še ni mogoče reči, kakšen bo njen konec.

Skoraj enaka je bila tudi usoda zasedanja atlantske obrambne organizacije v Parizu. O njem se je sam zunanji minister Združenih držav Acheson izjavil, da atlantska zveza s tem zasedanjem ni niti napredovala, niti nazadovala. Najvažnejši sklep tega zasedanja je bil, da je smatrali francosko Indokino, kjer trajajo že sedem let borbe med uporniki in francoskimi kolonialnimi četami, za interesno sfero atlantske obrambne organizacije. Poleg tega je značilno, da so bili za leto 1953. predvideni obrambni stroški občutno znižani, ker v atlantski zvezi vloženi narodi ne morejo več prenašati težkih finančnih bremen, ki jih zahteva oborožitev, ako hočejo, da ostane življenjska raven teh narodov vsaj na sedanjih višini, kar je morda še bolj važno kot sama oborožitev.

Potem ko si je novi predsednik Združenih držav general Eisenhower sam ogledal bojišče na Koreji, se je pred dnevi sestel z generalom Mac Arthurjem, da bi zvedel za njegov načet, kako čimprej končati vojno na Koreji. Kakor znano, je bil ta častihlepi general, ki je hotel razširiti vojno na kitajsko celino, odločilen od sedanjega predsednika Trumana. Danes je težko ugibati, za kaj se bo odločil novi ameriški predsednik. Vsekakor bodo morali Združeni narodi znatno okrepiti svoje sile na Koreji, ako bodo hoteli v bližnji bodočnosti doseči kakšno odločitev.

Vprašanje iranskega (perzijskega) petroleja je še vedno na mrtvi točki, ker tako Anglija kakor Perzija še vedno vztrajata na svojih stališčih. Mogoče bo posredovanje Združenih držav naposled vendarle privedlo do rešitve tega dolgotrajnega spora. V Egiptu je general Nagib razveljavil ustavo iz leta 1923 in zbira sedaj okrog sebe vse prejšnje stranke, da bi potem s tako združenimi močmi dosegel rešitev sudanskega vprašanja po egiptovskih željah in umik angleških čet iz območja suškega prekopa. Sicer pa vlada sploh v arabskih državah veliko vrenje, ker bi se rade otresle evropskega izkoriščanja in kolonialnega jarma, o čemer nam nazorno pričajo dogodki v Tunisu in Maroku, zaradi katerih je islamski svet napovedal Franciji sveto vojno.

Italija skuša razbiti balkansko prijateljstvo

Predsednik italijanske vlade se pripravlja na obisk v Grčijo. V zvezi s tem obiskom pletejo v Rimu svoje širokopotezne načrte, ki niso novi in ki jih poznamo ne samo iz Mussolinijevih časov, ampak iz časov pred prvo svetovno vojno. Porazena Italija poskuša sedaj vnovič zavzeti tisti dominantni položaj v Sredozemlju, zlasti pa na Balkanu, ki ga je imela v svojem največjem imperialnem vzponu za časa Mussolinija.

Sedanjim italijanskim načrtom pa je na poti grško-jugoslovansko-turško sodelovanje, ki ga skuša italijanska zahrbna diplomacija razbiti. Podoba pa je, da bo De Gasperijeva pot v Aten brezuspešna, če je to cilj njegovega obiska. V tem so si edini tako v Grčiji, kakor v Turčiji in Jugoslaviji, kjer cenijo svojo svobodo in neodvisnost mnogo bolj kakor pa italijansko vanostvo, ki ga predobro poznajo iz žalostne preteklosti.

Jugoslovani so z velikim zadovoljstvom pozdravili pisanje grških listov, ki opozarjajo, da bo Italija prišla v konflikt z grškimi interesi, če bo skušala razbiti sodelovanje balkanskih narodov. Prav tako so v Beogradu z zadovoljstvom sprejeli izjavo turškega zunanje ministra Keprülčija v Parizu. Ta je izjavil, da je sodelovanje med Jugoslavijo, Grčijo in Turčijo, ki temelji na medsebojnem zaupanju, srečen dogodek ne samo za te države, temveč za vse svobodoljubne in miroljubne države. Obsodil je že vnaprej na neuspeh vse prikritje želje italijanske diplomacije, da s svojimi intrigami razbije enotnost balkanskih narodov.

Kakor je znano, je Italija že prej poskušala, da bi preprečila prijateljske sporazume med tremi balkanskimi državami, sedaj pa skuša to prijateljstvo razbiti ter venomer prihaja na dan s tržaškimi vprašanji, češ da jugoslovansko sodelovanje v obrambi proti morebitnemu agresorju ne more biti učinkovito, dokler obstoja nerешeno tržaško vprašanje oziroma spor med Jugoslavijo ter Italijo, ki je članica Atlantiskega pakta, kakor sta to tudi Grčija in Turčija. Grški in turški zastopniki so pa Italiji na raznih mednarodnih konferencah jasno povedali, da tržaško vprašanje nikakor ne more biti ovira za njihovo prijateljsko sodelovanje z Jugoslavijo in da jih tudi nič ne ovira dejstvo, če Jugoslavija ni članica Atlantiskega sporazuma.

Po pisanju grških listov so tudi ameriški diplomatski krogi zadovoljni z razvojem dogodkov na Balkanu, ki bi utegnili privedi do sklenitve sporazuma med Jugoslavijo, Grčijo in Turčijo. Tudi v Washingtonu poudarjajo, da bi vsaka italijanska akcija za ovržanje tega sporazuma doživela neuspeh. V Londonu in

Washingtonu pozdravljajo grško-turško stališče, po katerem ne sme spor glede Trsta vplivati na odnose teh dveh držav z Jugoslavijo.

Da so se odnosi med tremi balkanskimi državami zelo zboljšali in da predstavljajo čvrst temelj obrambe miru na Balkanu, so dokaz tudi izjave vodje turške vojaške delegacije Tunaboilija, ki je sedaj na obisku v Jugoslaviji. General Tunaboilija je ob svojem prihodu v Jugoslavijo izjavil novinarjem, da Turki z iskrenimi nameni gledajo na solidarnost balkanskih narodov in da bodo pri tej politiki vztrajali, pa naj mislijo drugi, kar hočejo in tudi če to morda Italiji ni všeč.

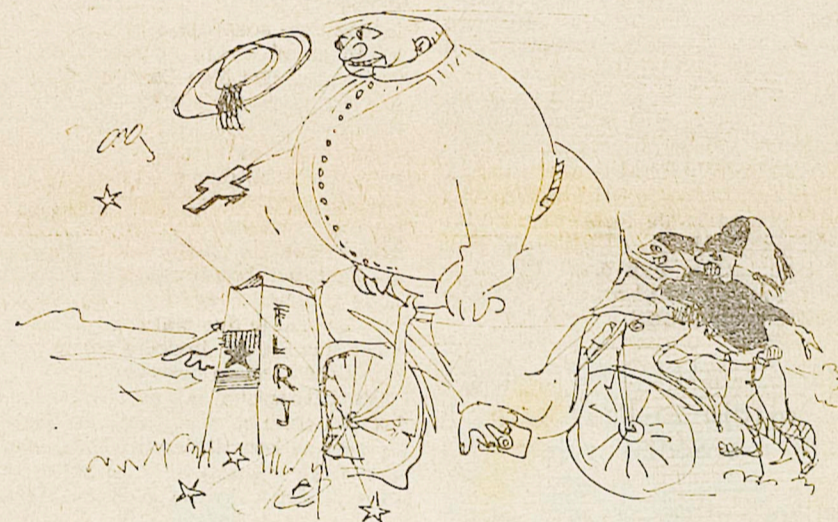
Kakor vidimo, so italijanske spletke z razbitjem balkanske solidarnosti že vnaprej obsojene na neuspeh ter se bo De Gasperi razočaran vrnil iz Aten, če misli v tem pogledu kaj doseči.

Za enakopravnost Slovencev na Tržaškem

Ogorčenje Slovencev, kakor tudi vseh Jugoslovancev in demokratičnih Italijanov proti rasi diskriminaciji, ki se izvaja na anglo-ameriškem področju Tržaškega ozemlja, še vedno traja in bo trajalo toliko časa, dokler ne bodo ukinili rasističnih in fašističnih zakonov.

Slovensko ljudstvo na Tržaškem ozemlju je to svoje nezadovoljstvo pokazalo posebno v nedeljo na mogočnem zborovanju v Nabrezini, kjer je enodušno ne glede na politično prepričanje sprejelo resolucijo Varnostnemu svetu, v kateri poudarja, da Slovenci žive v teh krajih nepretrgoma že nad trinaest stoletij in so v večini na pet šestinalh anglo-ameriškega področja Tržaškega ozemlja. V resoluciji se poudarja, da so si Slovenci že v avstro-ogrski monarhiji priborili pravico do varstva in negovanja svoje narodnosti, ki se je izražala v uporabi slovenske in šolah in državnih uradih, na sodiščih in na vseh področjih javnega življenja. Tudi ko je Italija zasedla naše kraje, je zagotovila Slovence popolno jezikovno in narodnostno enakopravnost, kar je pa kanalu pogazila; fašizem je pa oropal Slovence vseh pravic in jih ponižal v manjvredno in brezpravno ljudstvo na lastni zemlji.

Slovensko ljudstvo se je fašističnemu nasilju uprlo z vsemi razpoložljivimi sredstvi in s takšno odločnostjo, kakor je ni pokazal noben drugi tako maloštevilni narod.

Slovenci so raje romali v koncentracijska taborišča in celo na morišče, kakor da bi mirno prenašali zatiranje svojega narodnega in človeškega dostojanstva. V drugi svetovni vojni so Slovenci zgrabili za orožje in v skupni borbi s svobodoljubnim človeštvom ogromno prispevali s svojimi žrtvami za uničenje fašizma. Toda Slovenci na Tržaškem ozemlju morajo po zmagi nad fašizmom še vedno trpeti krivice, morajo še vedno prenašati fašistične zakone kljub mirovni pogodbi in statutu Svobodnega tržaškega ozemlja, kjer se zagotavlja Slovence popolna jezikovna enakopravnost.

Anglo-ameriška vojaška uprava po sedmih letih fašističnega razsula še vedno izvaja nad Slovenci in demokratičnimi Italijani v coni A fašistične zakone, s katerimi je bila slovensčina preganana iz sodišč in s katerim se slovenski domaćini kaznuje, če spregovorijo pred sodnikom v svojem jeziku: Poveljniki anglo-ameriškega področja general Winton se vedno smatra za veljaven tudi zakonski odlok št. 800, ki ga je podpisal Mussolini in s katerim so bila prepovedana slovenska krajevna imena, da bi se tako popačil narodnostni značaj vsega področja.

Na nabrežinskem zborovanju pa so Slovenci odločno obsodili postopek generala Winton, ker je pred vsem svetom podprl težnje italijanskega imperializma, ki se prav v zadnjem času z vsemi sredstvi trudi, da bi Slovence izrgal kosček rodne grude. Zahtevali so, naj se končno uresniči mednarodno priznana enakopravnost med Slovenci in Italijani v vsej upravi z uvedbo slovenske kot uradnega jezika in z namestitvijo Slovencev v vseh javnih službah.

Zalostno je, da se morajo Slovenci cone A Tržaškega ozemlja po zmagovalnem pohodu svobodoljubnih narodov nad fašizmom obračati na Varnostni svet z resolucijami in zahtevami za zaščito tistih pravic, ki so plod zmage nad mrtnim naci-fašizmom. Resnične demokracije ni in ne more biti tam, kjer se tlačijo najosnovnejše človečanske in narodnostne pravice. Pravica svobodnega izražanja in občejanja v svojem materinskem jeziku je pa na prvem mestu med vsemi demokratičnimi pravicami. Prav zaradi tega ne bodo Slovenci v coni A nikdar prenehali s svojo pravilno borbo za uveljavitev resnične demokracije, pri čemer bodo imeli vedno na strani vse Slovence in Jugoslovane in vse napredno človeštvo.

Upravičeno se vprašujemo, ali ZVU izpolnjuje to svojo obljubo, dano v tako svečani obliki, oziroma zakaj te obljube ne izpolnjuje?

Nadalje ne bo odveč, če se spomnimo na razglas ZVU št. 1, s katerim so bile zagrožene kazni za rane prestopke in zločine. Ta razglas določa v svoji točki 43, da se kaznuje z denarno kaznijo in zaporom vsaka oseba, *aki poičuje ali razglašuje ideologijo fašizma.*

Vprašamo se: koliko oseb je že bilo kaznovanih na podlagi tega določila in pa — koliko je bilo v coni A storjenih te vrste deliktov, bodisi z besedo, z dejanji ali s tiskom?

PREKLIC ZAKONOV

Na moj ukaz bodo objavljene naredbe, ki bodo spremenile ali razveljavile kakršno koli postavbo, ki se tiče fašistične organizacije ali od njih odvrslih ustanov ali ki so v

Novoizvoljeni okrajni in občinski LO na delu

Postojna

V torku so se prvi četiraj člani novoizvoljenega LO Postojna izvolili so za novega predsednika dosedanjega podpredsednika OLO tov. Jožeta Jelenciča za podpredsednika pa tov. Franca Klobučarja iz Ilirske Bistrice. Tovariš Klobučar je bil izvoljen tudi za predsednika gospodarskega sveta. Za predsednika sveta za kulturo in prosveto je bil izvoljen Franc Munih, ravnatelj gimnazije v Il. Bistrici. Še nadalje je postal predsednik sveta za notranje zadeve tov. Jože Kos, nameščenek L'Pa v Postojni. Predsednik sveta za zdravstvo in socialno skrbstvo je postal tov. Jože Guštin s Pivke, predsednik sveta za komunalno dejavnost pa tov. Andrej Janežič, direktor lesenega kombinata »Javor«.

Po končanem konstituiranju je novi LO že razpravljal in sprejel nekatere slišne gospodarske zadeve.

Pretekli petek so novoizvoljeni ljudski odborniki mestne občine Postojna imeli svoje prvo zasedanje. Do izvolitve novega predsednika je zasedanju predsedoval najstarejši ljudski odbornik, tovarišca Kristina Peršolja.

Novi odbor ima 33 članov, med njimi tri žene. Po zapisi ljudskih odbornikov so prišli na konstituiranje novega odbora. Za novega predsednika so izvolili Baša Jožeta, dosedanjega načelnika notranje uprave za okraj Postojna. Za predsednika ga je predlagal dosednji predsednik Anton Cehovin. V svojem poslovilnem govoru je tov. Cehovin povedal, da zaradi svojega slabega zdravstvenega stanja ne more več opravljati te funkcije.

Za novega predsednika so ponovno izvolili Bizjak Jožeta, znanega postojnskega obrtnika. V mandatno-immunitetno komisijo so izvolili Uhelj Julijana, Sluga Franca in Peršolja Kristina; v komisijo za družbeni plan in proračun Duhelj Luce, Matnaršič Janeza in Maver Maksa; v komisijo za pravna posla dr. Lavrenčič Ladeta, Garišna Andreja in Križaj Borisa; v komisijo za priložbe in socialno skrbstvo Sežo Franca, Simončič Franca in Janeza; v komisijo za preučevanje tehnika LO MO Kočar Avgusta, Stupič Ladice in Ogrinc Franc; v ustanoviteljsko komisijo II. stopnje (zadnja instanca) pa Maver Maksa, Uhelj Julijana in Stupič Ladice.

Nato so formirali še svete. Za predsednika gospodarskega sveta so soglasno izvolili dosednjega predsednika občine Antona Cehovina. Ker je v mnogem prav njegova zasluga, da se je postojnsko gospodarstvo v zadnjih letih konsolidiralo in postalo aktivno, so mu ljudski odborniki s tem izkazali priznanje za njegovo dosedanje delo in hkrati zaupanje, ko so mu poverili skrb za nadaljnji gospodarski napredek in razvoj Postojne. V pomoč mu bo enajst najvidnejših gospodarskih strokovnjakov s področja mestne občine.

Za predsednika sveta za socialno skrbstvo in zdravstvo so izvolili Peršolja Kristina, za predsednika sveta za kulturo in prosveto pa Li lija Angelo. S tem je bilo konstituiranje novega ljudskega odbora končano. Vsi ljudski odborniki so polni

volje in pripravljeni, da s svojim delom dokažejo volivcem, da so vredni njihovega zaupanja.

Brko

Tovariš BASA JOŽE se je rodil 30. novembra 1923 v mali vasi Dolenje pri Ilirski Bistrici. Njegovi starši so bili mali kmetje. Obiskoval je osnovno šolo v Ilirski Bistrici. Leta 1943 je odšel v partizane kjer je bil do konca vojne na raznih dolžnostih. Po vojni je obiskoval gimnazijo v Ljubljani. Bil je nato ljudski odbornik OLO Ilirska Bistrica, kot poverjenik Notranje uprave, potem referent varnostne službe in pomočnik šefa u-

Jože Baša novi predsednik mestne občine

prave LM v Ilirski Bistrici; konca leta 1946 pa je bil imenovan za načelnika Notranje uprave okraja Ilirska Bistrica. V istem svojstvu je bil leta 1948 premeščen v Novo mesto, kjer je ostal do leta 1950, ko je odšel v šolo. Aprila 1951 je bil premeščen v Postojno, kjer je bil kot načelnik Notranje uprave do oktobra 1952. Na svoji dolžnosti se je temeljito spoznal z vsemi postojnskimi problemi, kar mu bo pri njegovem bodočem delu brez dvoma zelo pomagalo. Je rezervni oficir in nosilec številih odlikovanj, član ZK od 1945 in tudi član OK v mestih svojega službovanja. Zdaj je tudi član MK ZKS v Postojni.

Vsi občinski LO sežanskega okraja so imeli prve svečane seje

Do četnika 18. decembra so vsi občinski odbori že imeli poudarjene svoje prve seje. Po vseh občinah so se na to pripravili z vso resnostjo. V Senožečah so na sejo razen novih prišli tudi vsi dosednji odborniki. Najstarejši novoizvoljeni odbornik Sajna Andrej iz Senadol, ki je bil po osvoboditvi že večkrat odbornik in tudi predsednik KLO v svoji vasi, je otvoril sejo.

Dosedanji predsednik občinskega ljudskega odbora je podal poročilo o delu dosedanjega ljudskega odbora, kar pa ni dosedanjih odbornikov popolnoma zadovoljivo. Zato so v diskusiji kritizirali, da v poročilu ni bilo raznih problemov iz njihovih vasi.

Za novega predsednika so izvolili tov. Sotlarja Antona iz Senožeč, zelo priljubljenega odbornika, borce NOV še iz leta 1942, enega

prvih, ki je iz okolice Senožeč odšel v partizane. Za namestnika pa so bili izvolili Slugo Ignaca, ki so ga hkrati izvolili za predsednika sveta za gospodarstvo. Za predsednika sveta za prosveto in kulturo so izvolili tov. Pegana Jenjeja iz Senožeč, za predsednika sveta za ljudsko zdravstvo in socialno politiko pa tov. Žilka Viktorja iz Senožeč.

V Sežani so za novega predsednika izvolili tov. Rudeža Dušana, dosedanjega podpredsednika OLO Sežana.

V Dutovljah so za predsednika soglasno ponovno izvolili dosedanjega predsednika Skrinjarja Slavkoviča, ki je v prejšnji mandatni dobi pokazal veliko poartovalnost in uspehe.

Novoizvoljeni odborniki v Graččju so na prvi seji delno popravili napako in krivico storjeno ženam, s tem, da so v svet za prosveto in kulturo izvolili 3 žene, v svet za ljudsko zdravstvo in socialno politiko 4 žene in v svet za gospodarstvo 1 ženo. Za predsednika LO v tej občini so ponovno izvolili Jakomina Antona, izkušenega aktivista.

V občini Koman so izvolili za predsednika Kermlja Jožeta, člana KDZ, Koman, V Divači Gombača Janka, v Viremah Preleca Ivana, v Herneljah dosednjega predsednika tov. Godina, v Podgorju Andrejašiča Ivana, v Črničelu zadruženika Krneca Alojza, v Stanjelu pa Abram Draga iz Lukovca, borec iz NOV in rezervnega oficirja JLA. J. V.

Prva seja novoizvoljenega OLO Sežana

V soboto sta imela prvo sejo okrajni zbor in okrajni zbor proizvajalcev ter ustanovila novi Okrajni ljudski odbor.

Sejo okrajnega zbora je otvoril najstarejši odbornik Kofol Avgust iz Komna, znani gozdni strokovnjak v pokoji. Pozval je odbornike, naj intenzivno sodelujejo pri delu okrajnega zbora in poudaril, da je velika čast biti član Okrajnega ljudskega odbora ter služiti ljudstvu in napredku socialistične države.

Potem so odborniki svečano prisegli. Za dobo enega leta so izvolili tov. Simičiča Albina za vodenje seje okrajnega zbora, nato pa še stalne odborniške komisije. Isti postopek je imel pri konstituiranju okrajni zbor proizvajalcev, z razliko, da so tam izvolili le dve stalni komisiji in sicer mandatno-immunitetno ter za družbeni plan in proračun.

Po četurnem odmoru so se odborniki obeh zborov sestali na skupno sejo za konstituiranje Okrajnega ljudskega odbora. Sejo je ponovno otvoril Kofol Avgust iz Komna kot najstarejši odbornik.

Po izvolitvi dveh overovateljev zbirnika je dosednji predsednik OLO tov. Ovčarič Anton podal poročilo o delu OLO od zadnje seje in problematiko okraja v vseh dejavnostih. V poročilu je podrobneje govoril o predlogu družbenega plana za leto 1953 in problemih dvajsetletnega plana obnove gozdov v okraju, kot tudi o problemih pravekto-kulturnih in zdravstveno-socialnih vprašanj.

Po poročilu predsednika se je razvila živahna diskusija.

Na predlog večje skupine odbornikov OLO je bil za novega predsednika Okrajnega ljudskega odbora izvoljen tov. Petrinja Danilo, doma iz Petrinj - občina Hernelje, dosednji predsednik OLO Postojna.

Tovariš Petrinja je znan kot stari borec iz NOV, zaslužen in izkušen funkcionar, ki je po osvoboditvi delal na zelo odgovornih mestih v okraju Sežana, pri Oblastnem LO za Goriško in v okraju Postojna. Takoj po izvolitvi je tov. Petrinja prevzel vodstvo seje. Zagotovil je, da bo ob podpori in tesnem sodelovanju vseh odbornikov dosegel izboljšanje v okraju in nadaljnjo graditev socialistične družbe; govoril je tudi o vloži OLO posebno pa Občinskih ljudskih odborov, katerim bo treba nuditi vsestransko pomoč, da se razvijejo v močne samoupravne edince.

Dodatni se je tudi vprašanja Trsta in povedal, da bomo z aktivnim in poartovalnim delom in z gospodarskimi uspehi v našem okraju, ki v celoti leži na tržaško ozemlje, dajali moralno podporo naprednim socialističnim silam v Trstu, ki danes vodijo težko borbo proti klenofašističnim in informbirokratskim klkam in italijanskemu imperializmu.

Od Triglava

Koper - okolica

Na prvem zasedanju novoizvoljenega občinskega LO Koper-okolica, ki je bilo v Zuesterni v soboto, so bili navzoči vsi člani in še okrog 200 gostov. Zasedanje je otvoril prejšnji predsednik občinskega LO tov. Ernest Vatovec, ki je imel tudi glavno poročilo. Po poročilu je bila svečana prisega članov novoizvoljenega odbora.

Sledile so volitve za predsednika je bil izvoljen tov. Vatovec Ernest, za namestnika pa tov. Fontanot iz Ankarana. Ze iz tega, da je ljudstvo izbralo za predsednika tov. Vatoceva, ki je star protifašistični borec, je razvidno, da zna pravilno izbrati. Tov. Vatovec je že od leta 1920 v delavskem gibanju, 1929 je bil od posebnega sodišča v Rimu obsojen na 4 leta strogega zopora, leta 1934 pa 12 let Internacij, konfinacij in zaporov je napravil skupno 13 let. Z zasedanja so poslali resolucijo tov. Kandelju, občinskemu odboru Devin-Nabrežina in pozdravno pismo tov. Titu za odločen nastop v zadevi zadržanja Valčana, italijanske vlade in svetovne reakcije proti pravicam Slovencev v Trstu. Anton Brajnik

Primorski študentje so ustanovili svoj klub

V soboto, 20. t. m. je bil v zborni dvorani ljubljanske univerze občni zbor Kluba primorskih študentov.

Verjetno ni vsakemu Primorcu znano, da živi v Ljubljani okoli 250 študentov iz najrazličnejših krajev Slovenskega Primorja, Istre in Trsta.

Ze dolgo smo gojili željo, da bi imeli svoj klub, kakršnega imajo že od lanskega leta koroški študentje. In zdaj se je ta zamisel uresničila. Pripravljalni odbor je sklical ustanovni občni zbor, na katerem so po živahni razpravi sklenili, da bo novoustanovljeni klub zajel vse primorske študente, ki bodo hoteli pristopiti (prvotno so mislili ustanoviti le klub goriških študentov). Studentje so sprejeli pravilnik in izvolili upravni in nadzorni odbor. Klub bo imel poleg rednih tudi častne in podporne člane. V svoje članstvo bo lahko pod posebnimi pogoji sprejel tudi srednješolce. Klub bo imel med študijskim letom sedež v Ljubljani, med počitnicami pa v Novi Gorici.

Glavni namen kluba je, da poveže primorske visokošolce, ki se zanimajo za kulturna, politična in druga vprašanja Slovenskega Primorja. Med svojim članstvom bo klub utrjeval narodno zavest, prirejal turnee kulturnih skupin in skrbel za družabno življenje svojih članov.

Dela bo za vse dovolj in tudi marikatero težavo bo treba premagati. Ko bo klub zaživel in nekaj napravil, se bo po svojih grupah predstavil primorskemu ljudstvu. Zdaj je še prežgoda, da bi govorili o vseh malih in velikih načrtih, toda vse svoje sile, svoje znanje in sposobnosti bomo položili v delo za dvig primorskega ljudstva.

Med počitnicami se bodo člani kluba sešli na kakem študentskem taboru ali izletu, vsak pa bo v svojem kraju delal po načrtu, ki smo ga sestavili. Student prava A. Humar je imel popolnoma prav, ko je dejal, da moramo primorski študentje, ki niso je kot Italija in trave, posvetiti svoje znanje, energijo in talent svojemu ljudstvu.

Ustanovitve tega kluba se lahko veselijo tudi naši ljudje na Primorskem in upamo, da nam bodo pomagali in stali ob strani, tako da uspehi ne bodo izostali. To bo obenem odločen dokaz, da ni nikjer »italianissime Venezie Giulie«, ampak da je od Triglava do Jadrana od nekdanj Slovenko Primorje.

Tomaž Pavšič

O S P

Prosvetno društvo »Domovina« bo na dan Novega leta imelo v obnovljeni dvorani lepo kulturno prireditve. Nastopil bo novoustanovljeni pevski zbor, ki ima 35 članov, z različnimi narodnimi, partizanskimi in umetnimi pesmimi. Dramska družina bo nastopila z daljšo igro.

Pri obnavljanju dvorane so člani napravili nad 150 delovnih dni.

Vabljeni vsi, posebno pa tisti, ki želijo slišati naše slavčke.

Odbor PD »Domovina«

Kako bodo v Povirju praznovali novoletno jelko

Vsako leto otroci osnovne šole v Povirju z veseljem pričakujejo novoletno jelko. Le zakaj naj bi se ne veselili, saj tudi sami doprinešijo največji delež k praznovanju tega lepega otroškega praznika.

Letos se učijo in pripravljajo dve igrici, od katerih je posebno priljubljena: »Kako prihaja dedek Mrzec. Lepo jih je videti, kako z velikim navdušenjem in vnoem izdelujejo oblike zajčkov, snežink ter palčkov. Tudi matere, katere je povabila učiteljica Milka na roditeljski sestanek, so se lepo domenile, kaj bodo pripravile za svoje male. Samo po tihem: lepe darilne zavoje, da bo ostal praznik in lepem spominu. Kmetijska zadruha bo pripravila svoj delež za obdaritev otrok v njenem območju.

S prvega zasedanja ljudskega odbora mestne občine Postojna

STVARNOST IN BESEDE

II.

V nadaljevanju našega poročila bi se najprej ustavili pri koprskem gledališču. Ugotovitev, da je gledališče doseglo v dobrem letu obstoja kvaliteto nadpovprečnega polprofesionalnega gledališča, je razveseljivo tako za igralce same, za vodstvo in posebno še za naše gledališko občinstvo. Gledališče si je v tem letu ustvarilo svojo gledališko publiko, kakor temu pravimo. S tem je doseglo največje priznanje za svoje delo. Zanimivo je, da je gledališče doseglo posebno v naših obalnih mestih popola uspeh glede obiska. To je seveda prvi pogoj, da gledališče ne samo uspeva, pač pa da sploh izvršuje svoje kulturno poslanstvo. Primerjava predstav uprizoritve vsakega gledališkega dela bo pokazala še drugo stran uspehov. Gledališčniki so uspeli petnajstkrat samo z Gogoljevo Zemitvijo na različnih odrih našega podeželja, da ne omenimo gostovanja v Postojni in izredno uspelega gostovanja v Sežani. Niso pa še gostovali po vseh krajih, ki so si jih nekako prevzeli kot svoj delokrog. S takimi gostovanji je gledališče poseglo v kulturno tvornost naših amaterskih dramatskih skupin, ki si želijo tudi take, imenujmo jo vzgledne, pomoči. Seveda njegova prvotna vloga in pomen ni na našem podežlju nič manjši.

Po vsem tem se postavlja vprašanje nadaljnega razvoja našega gledališča. Ta lahko gre v dve smeri: 1. v visoko kvaliteto gledališče s poklicnimi igralci in režiserji in 2. v ustanitev profesionalnega kvalitetenega jedra in širokega kroga igralcev amaterjev (morda v obliki društva). Če gledališče postavimo na lasten račun, bi o prvi možnosti sploh odpadla vsaka razprava, kajti je možno postaviti profesionalno gledališče le z visokimi dotacijami. Vprašanje je poleg tega, če je to za naše potrebe, ko imamo profesionalno gledališče v Trstu, smiselno in potrebno. Verjetno bi bilo bolj smiselno, če bi se odločili za močno profesionalno jedro, ki bi zbiralo okrog sebe igralce-amaterje kakor do sedaj, bi pa poleg tega morda tu pa tam poskušalo nadarjenega igralca na tem ali onem vaškem odru. Taka vloga gledališča bi nedvomno pomenila za naša vaška dramatska prizadevanja izdatno, lahko rečemo, odločujočo pomoč, ki bi jim poleg rednih obiskov posameznih članov gledališča dala največjega pobude.

Na razgovoru smo se dotaknili tudi vprašanja študijske knjižnice. Eno izmed vprašanj, ki ga postavljajo, je, ali naj bo knjižnica samo študijska, ali naj bo tudi izposojevalnica. Zdi se nam preveč zahtevati od take knjižnice, kakršna je koprška, posebno glede na potrebe, naj bi se omejila samo na študijsko. Te dni smo lahko brali v časopisju, kako lupo so rešili to vprašanje v Pulji. Tam je taka knjižnica to in ono. Tudi pri nas ne kaže tega cepiti in na ta način nekako zapirati bogato knjižnico širšemu krogu ljudi, ki bi se je radi posluževali. Kaže pa izpopolniti v naši knjižnici oddelek, ki so ga v preteklosti popolnoma zanemarili, to je slovenistični oddelek. Tako bi naša srednješolska mladina in tudi ostali našli v njej to, kar rabijo. Pri knjižnici je še drugo vprašanje, ki bi ga bilo treba rešiti, to je vprašanje časopis-

ne zbirke in sploh časopišne čitalnice. Vemo, da je naša najbolj kompletna časopišna zbirka na radiu. Vodstvo radija bi teh stvari ne zaklepalo temu ali onemu, ki bi časopise brskal v študijske namene. Zato ne vidimo upravičenosti skrbeti na dveh ali celo več straneh za časopisje. Stvar bi lahko uredili sporazumno v splošno korist. Glede knjižničnih prostorov oziroma pomanjkanja prostorov je bilo že govora v naših časopisih. O tem, da so nekateri »strokovnjaki« samovoljno ukrepali, tudi večina ve. Zato glede tega — videant consules.

O muzeju na posvetu ni bilo govora, ker se je nabralo preveč stvari na kupu. Vendar iz razgovorov s posamezniki je čutili težnjo, da se mestni muzej končno le uredi. Muzejske zbirke so med vojno odpeljali nekam v Italijo. Zahtevati jih nazaj bi bil prvi pogoj, da se začne delati. Poleg tega je bil muzej doslej usmerjen le na dokazovanje italijanskega iredentizma v teh krajih. Ni bil niti znanstveno urejen niti niso težili za tem, da bi posamezne zbirke kompletirali. Poleg tega je ena najnovejših nalog urediti muzejski arhiv. Zgodovinsko društvo, ki se s temi stvarmi deloma ukvarja, oziroma bi se moralo ukvarjati, sp. Praksa je pokazala, da če bi imeli človeka v muzeju, ki bi se za vse te stvari zavzel, bi od tega imeli dejansko korist. S pomočjo zgodovinskega društva bi lahko muzej nadoknadil vse zanemarjeno in bi tudi ljudje v njem lahko začeli sistematično zbirati vse gradivo, ki spada vanj in ki se tiče naših krajev.

O našem časopisju ni bilo govora, razen v uvodnih besedah. Gre konkretno za naš list. Uredništvo se dobro zaveda, da bi lahko list bil mnogo boljši, to si tudi želi, vendar moramo uvideti objektivne težave, ki nikakor ne moremo preko njih. Poleg tega smo mnenja, da bi širši krog sodelavcev mnogo več ko-

Ob gostovanju pevskega zbor „TRŽAŠKI ZVON“ v koprskem radiu

V nedeljo je priredil mešani pevski zbor iz Trsta »Tržaški zvon« uspeh koncert v koprskem radiu. Ker je ta zbor našim bralecem izven cone A STO razmeroma malo znan, je prav, da ob tej priložnosti povejmo nekaj besed o njegovi umetniški poti, zlasti pa še o njegovi vlogi na našem nacionalno najbolj omejenem ozemlju.

Po končanem koncertu in snemanju na magnetofonski trak smo prebili nekaj uric v prijateljnem razgovoru na verandi hotela »Triglav« v Kopru. Med zvoke jazz orkestra, ki so prihajali iz dvorane, je sem pa tja mogočno zadonela slovenska pesem. Tako toplo in prijateljno so zapeli Tržačani, da so z enakim zanimanjem prisluhnili Italijani in Slovenci v dvorani. K naši misli so pristopali ljudje, ki jih nisem poznal, stiskali roko pevovodji in ga prosili, naj dodajo še katero našo.

Odmore med posameznimi pesmi sem izrabil za razgovor z dirigentom zboru Karlom Boštjančičem in s člani zboru. Prijetni in veseli ljudje so to, ki jih je pesem, čeprav so različne starosti in najrazličnejši poklicev, združila v eno samo dru-

žino. Pa še nekaj moram omeniti. To je zbor Slovencev, ki žive v slovenskem delu mesta, to je v tistem delu, kjer italijanski sovinitzi z najbolj glasnimi trobentami trobijo svoj »italianissimo«. Poglejmo sedaj, kaj pravi o nastanku zboru dirigent Boštjančič.

»Tržaški zvon« smo ustanovili leta 1948 na iniciativo Osvobodilne fronte. Naša prva gostovanja so bila pri prosvetnih društvih »Simon Lenka«, »Simon Gregorčič«, »Vojka Smuca« in »Rojana«, saj je bila tudi večina članov zboru včlanjenih pri teh društvih. Zavedali smo se, da naša nloga ni samo v kvalitetnem dviganju zboru, temveč predvsem v dviganju nacionalne zavesti v najbolj ogroženih mestnih predelih.

V tem smo mnogokrat uspeli, saj je prelopa družba pesem marsikaterega omahljivca opozorila, ki je njegovo mesto. Kmalu smo razširili gostovanja tudi na bližnje tržaško okolice. V sezoni 1950 do 1951 smo priredili že 18 gostovanj po tržaškem ozemlju in prejeli v znak priznanja tudi Prešernovo nagrado SHPZ iz Trsta.

»In kako vam je ugajalo v Kopru«, sem pripomnil.

»Bili smo ganjeni nad toplim sprejemom je dejal pevovodja Boštjančič, pa tudi drugi niso skrivali svoje radosti ob tem vprašanju.

Berite in širite „SLOVENSKI JADRAN“

»Ne veste kako se človek počuti — mi je dejala neka tovarišica — ko lahko govori slovensko, kolikor hoče, pa ga zato mišče me gleda po strani. Naša želja je, da bi se čimprej zopet tu srečala.

No, verjetno bo nekaj časa ostalo le pri želji, kajti zbor ima še mnogo odgovornih nalog v Trstu, preden si bo lahko vzel kaj več časa za turnejo po Slovenski Istri ali po ostali Primorski. Se mnogim vasem namerava posredovati slovensko besedo v pesmi, še mnogo je krajev na Tržaškem, kjer je ta pesem potrebna ljudem kot vsakdanji kruh.

Ivo Zoretič, dijak III. razreda gimnazije, kot Stefek v filmu »Svet na Kajžarju«

NOVI SLOVENSKI FILM „SVET NA KAJŽARJU“

Proizvodnja: Triglav film 1952.
Režija: Franc Stiglič.

Scenarij: Ivan Potrč.
Igrajo: Miro Kopač, Vika Podgorška, Tatjana Senk, Bert Sotler, Ivo Zoretič, Vladimir Skrbinšek, Franc Preseznik, Pavle Kovič in Maks Furijan.

V nedeljo se je v ljubljanski unionski dvorani prvič predstavil gledalcem četrti slovenski umetniški celovečerni film »Svet na Kajžarju«.

Tematika filma obravnava življenje viničarjev iz Slovenskih goric, o katerih je prvo reportažo napisal leta 1947 novinar Ivan Potrč. Tačrat ni niti najmanj mislil, da je našel snov za močno dramsko in filmsko delo. Lansko leto je ljubljansko gledališče prvič uprizo-

rilo njegovo dramo »Lacko in Kreflik«, v nedeljo pa so prvič predvajali film po njegovem scenariju.

Spomladi leta 1945 so viničarji v Holazah zasedli gosposke hrame in začeli iz delom na svojem. Med njih pa so se vrinili novemu, socialističnemu redu sovražni ljudje, ki so hoteli uvesti v Holazah anarhijo in zmedo. Proti temu je nastopil viničar Vračko. Reakcionarju Sinku potom zvez na okraju uspejo postaviti reakcionarja Trinkavska za komisarja, to se pravi za likvidatorja viničarske revolucije.

Viničarji pa, ki sovražnega Trinkavska ne trpijo, naženejo z Kajžarja njega in njegovo bando. Zaradi tega »upora« viničarjev se mora Vračko zagovarjati pred oblastjo. Vrne se veselo in pove viničarjem, da je za vedno konec Trinkavsovega vladanja. Viničarji ustanove svojo zadnogo, iz katere izženejo vse zadržki sovražne ljudi.

„ŽENITEV“ V POSTOJNI

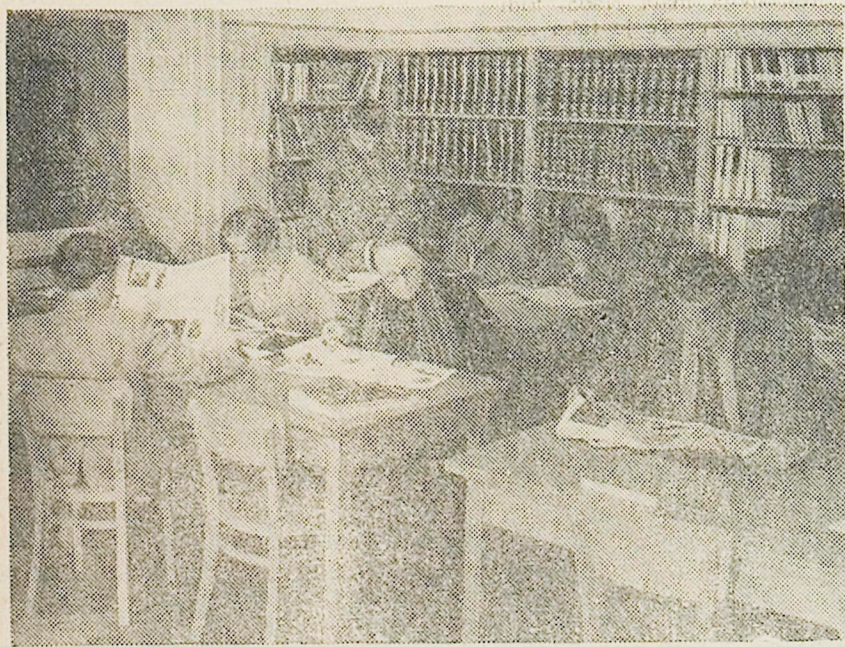
Postojna je kulturno nesrečen kraj. Od Ljubljane je toliko oddaljena, da si lahko le redki privoščijo obisk tamkajšnjih predstav v Drami ali Operi, in vendar je preblizu Ljubljane in prenapajna, da bi si mogli omisliti gledališče s stalnim programom ali še kaj več. Cetuži in smo z vse s političnimi igralci, smo se doslej poredko pobahali, da niso bile predstave naše gledališča kulturna redkost. Z zadovoljiti se moramo z raznimi gostovanji kulturnih društev, ki so čisto slaba. Posledica je, da si postojnsko gledališče ni moglo vzgojiti publike, ki bi lahko presojala, katera dela so kvalitetno vredna in zanimiva, kateri avtorji toliko slavni, da je njihovo ime samo napolni dvorano ob premieni in zahteva vrsto repriz. Ni čudno, da si pri taki publiki dobe ime in naval »Veseli Bombek« ali »Trije vaški svetniki«, dočim se zgodi, da ostane dvorana s predstavo Gogoljeve »Zemitev« nezasedena. Samo tako si moremo razlagati neuspeh obiska gostovanja koprškega gledališča.

Gledalec je lahko bil s predstavo prijeto presenečen. Res je, da komedija »Zemitev« ni delo, ki bi zahtevalo velikega igralca, toda komedije imajo svojo šibko točko, da lahko postanejo bunke, če igralci z igro pretiravajo. Pohvaliti je treba, ker so znali besediti na izust, in ni bilo treba vnetega prišepetavanja, ki pri nekaterih postojnskih predstavah tako moti.

In uprizoritve? (Pozabimo, da so zakasneli z začetkom za pol ure, kar je postojnska publika netočna!) Morda je kriva primativnost odra, da je med kreffovski zamišljenim predstavljanjem igralcev, in prvih dejanjem (ko je bilo treba odstraniti okvir in podstavek), zavlada tema, ki je bila mučna. Prav tako bi lahko odpadla točka pri menjavanju barve reflektorja.

Igralci so kot kolektiv dokazali, da so sposobni in dobri igralci, da med njimi ni neprijetnih kvalitetenh razlik. Razlika je bilo čutili samo pri Arini Pantelejmonovni, ker je bila igralka preveč papirnata in je svojo vlogo preveč igrala, in pri Stjepanu, ki je bil neokreten na odru, čeprav bi moral igrati okornege slugo. Od vseh ima največ igralskih spretnosti igralec Anučkina, ki je bil uglajen gospodič, na moč imeniten in vaše zagledan. Toda njegova napaka je bila — in z njo je nasprotoval vlogi — da je bil premlad. Anučkina je pehotni častnik v poklju in Gogolji si ga je gotovo zamislil neokretnega in počasnega (mi bi mu rekli »stora«), nič okretnejšega od Jajčnice ali Zevakina, a ta Anučkina je bil uglajen grof carske Rusije, rojen na blazinah in komaj bi iz njegovega obnašanja spoznali, da je kdaj ležal v blatu na fronti in grizel komis. Prav zaradi tega je bil živo nasprotje Zevakina, senilneža in tudi upokojenega vojaka. To pa ne jemlje cene igralcu Anučkina, nasprotno, napaka je storil morda režiser. Nekoliko je bila tudi napaka režije, da so bili igralci ponekod preveč prisiljeno smešni, kar me odgovarja Gogoljevi zamisli, ki je prav v tem, da je realno pokazal tipe svoje okoličice, prikazal žalostno stanje, ki ga gledamo danes kot komedijo. Najsi je pripisal podnaslov »popolnoma neverjeten dogodek«, s katerim se je zavaroval pred cenzuro, je komedija v resnici tragičen odlomek gnilega življenja ruske gosposde. Zato je bil Podkoljnin bolj smejen, kot bi smel biti kot zagrižen samec, egoist in lagodnež. Kajti zamij je bila žemitev resna stvar!

Predstava in igralci so zaslužili vse priznanje tako zaradi svoje igre kot zaradi naloge, ki jo ima koprsko gledališče v kraju, kjer je treba po tolikih letih znova oživljati slovensko besedo.

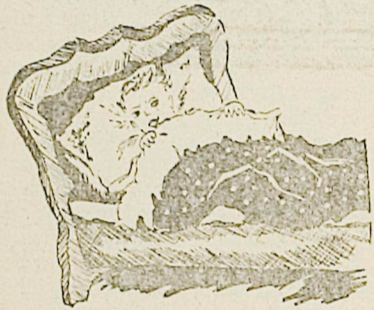
V ČITALNISKI SOBI KO PRŠKE KNJIŽNICE

Strah ima velike oči

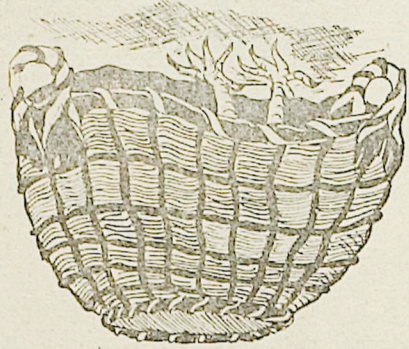
»Ko sem bil še majhen in tako neumen, kakor ste zdaj vi,« je pripovedoval dedek — »je bila ob zimskih večerih naša hiša polna vasovalcev, ki so se najrajši pogovarjali o čarovnicah, strahovih in skričnih zakladih. Zato ni čudno, da sem si komajda upal pogledati v okno, skozi katero je režala v toplo sobo črna, skrivnostna polna noč. Ko sem spal, se mi je sanjalo o čarovnicah, ki imajo bojda tako moč, da skozi zaprta vrata molzejo krave, delajo točo in kdove kaj še vse.

Nekoč sem šel z očetom na semenj. Ker sva zakasnila, sva ostala čez noč pri stricu. Postlali so nama v majhni, temni sobici, kakršni smo včasih rekli »štibeljca«. Jaz sem šel spat že ob osmih, oče pa je ostal med možakarji v gostilni. Hudo sem se bal, vendar si tega nisem upal povedati, ker me je bilo sram. Legel sem v posteljo in se pokril z odejo čez glavo. Zaspati nisem mogel.

Nenadoma nekaj zasumi na podu. Lasje so se mi naježili, v hipu

sem bil ves pes počen. Tedaj spet zasumi — zdaj se mi, kakor da bi nekdo krevsal sem in tja po sobi-

ci. Se tesneje se zavijem v odejo, mižim in si mašim s prsti ušesa, da ne bi slišal. Toda »strah« je čedalje glasnejši. Približa se moji postelji, zaropota in zafrfota, da mi kosti kar ledene od groze. Potem je nekaj časa mir. Cisto nalahno odgrnem odejo in pokukam na pod, razsvetljen od medle lumnine svetlobe. Joj, tam v kotu je nekaj nizkega, črnega! Strah! Zdajci se premakne, spet se bliža moji postelji...

Tedaj pa se dapro vrata — oče se je vrnil.

»Oče, strah!« zavpijem na vse grlo.

»Kakšen strah, kje?«

»Na sredi sobe! Poglejte!«

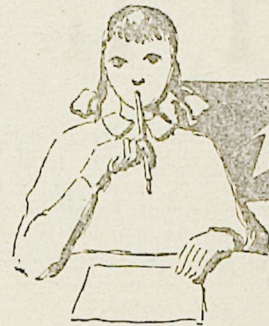
»Pa poglejmo, kakšen je ta strah.« pravi oče, stopi v vežo, pa se kmalu vrne s svetilko.

No, tedaj pa sem spoznal ta preklicani »strah!« Ali veste, kakšen je bil? Na sredi sobe je stal poveznjen jerbasa, pod jerbasa pa je čepela kokoš. Oče se je krohotal na ves glas.

Kako je pušila kokoš v sobo? Nič drugače kakor tako, da jo je

teta podnevi ujela in pokrila z jerbasa. To je bila »kazena«, ker kokoš ni hotela spati v domačem kuraku na podstrešju, ampak je rajši zahajala med sosedove kure in tam nesla jajca. Ker ji »stanovanje« pod jerbasa ni bilo pogodu, se ga je skušala rešiti, pa je z jerbasa vred kolovratila sem in tja po sobi.

Takrat sem spoznal, da je »strah« votel, okrog ga pa ni nič! To si dobro zapomnite, dragi otroci!

mladi pišejo...

Dragi striček Mihec!

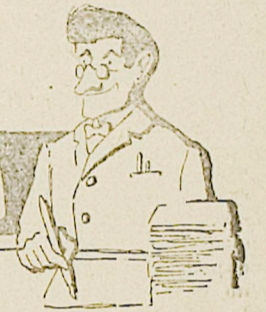
Zelo se mi smiliš, striček, ker si z glavo trčil ob mizo. Če si še nisi dal mrzlega oblada na čelo, ga daj takoj po prejemu mojega pisma. Če bi bila vedela prej, Ti ne bi poslala tako šaljih rešitev ugank. Upam, da nisi mize poškodoval, kot sem jaz strop, ko sem od veselja skočila tako visoko, ko sem namreč čitala Tvoje pismo. Ozdravela pa se takoj po prejemu knjižice, za katero se Ti prav lepo zahvaljujem. Sedaj Ti pošiljam zopet rešitve. Če bodo pravilne in če bi bila spet tako srečna pri žrebanju kot zadnjič, bom skočila rajši en milimeter manj! Te prav lepo pozdravljam!

Stefančič Tončka, dijakinja II. razreda gimnazije Trnovo pri Ilirski Bistrici

Dragi stric Miha!

Zelo sem vesela, kadar sem čitala v zadnji številki »Slovenskega...

...stric Miha odgovarja

Ljuba Tončka!

Uh, kar poskočil sem od veselja, Tončka, ko sem prejel Tvoje pismo! Si lahko predstavljáš starega strica, kako skače kot bi imel deset let?! Veš, sosedov Jožek, ki hodi v prvi razred osnovne šole me je videl, skozi okno, veš, pa je tako začudeno pogledal kot da bi videl psička, ki hodi po dveh nogah, ali svojo mucko, ki poje pesmico! Seveda sem se takoj spomnil svojega dostojanstva in pričel dirkati pajčevine s stropa, da bi izgedlo, da se s tem bavim prav ta trenutek! — Vidiš, draga moja Tončka in vsega tega si bila kriva Ti in Tvoje pismo! — Vprašuješ me, kako je bilo z mojo glavo? Eh, zdaj je že bolje, ampak, da ti povem, bila je takšna bučka, da je bilo joj, prejoj! Pa sem se spomnil Tvojega zobka in ko sem prebral Tvoje pismo, sem takoj storil, kot si mi svetovala — mrzli obladek! In ko sem tako storil, mi je brž odleglo! Miza pa je začude- do ostala nepoškodovana in se ji ni trško zgodilo kot Tvojemu stropu! Čudno, kajne? Pa ne, da bi imel stric Miha tako trdo glavo, ka-li? I, no, o tem bodo drugi sodili! Ti pa le glej, Tončka, da ne predreš še enkrat stropa! Saj bi se znala še streha podreti in v burji to ne bi bilo prav prijetno! — No, naklepetala sva se za danes! Pa še drugič kaj! Lepo pozdravljena, Tončka, pa še kaj se spomni svojega strica!

Ljuba moja Nada!

Res, moja mala Nada, tudi jaz sem vesel, ker Te je tako razvese- lila novica, da si izrebrana! Si že

ga Jadranca, da sem izrebrana. Res, stric Miha, prav res sem zadovoljna. Ko sem povedala o sre- či, ki sem jo imela svojim součen- cem, so se navdušili tudi oni. Po- vem Ti, stric, da mi zavidajo. Re- kli so mi, da bodo tudi oni posku- sili srečo. Posebno pa jih je zani- malo, ko sem jim povedala, da sem slišala po radu in čela v našem Pionirskem listu o Ivanu Fireč- niku, ki se je po tolikem času vr- nil domov k svoji mami, katere ga je iskala več kot deset let. Re- kla sem jim še, če ho erno take reči vedeti, moramo čitati naš Pionir- ski list in Cicibana in na Pionirski list. Na Cicibana in na Pionirski list. Na Cicibana in na Pionirski list. Tako, dragi stric, upam, da se bo- mo pionirji iz Sv. Antona večkrat oglašili. V imenu vseh pionirjev Te prav lepo pozdravlja s pionirskim pozdravom: Za Tila, za domovino!

Pionirka Nada Ogrin, uč. IV. razr. osn. šole pri Sv. Antonu

Mladim ugankarjem

No, topot pa so bili naši mali ugankarji pridnejši! Kar precejšnje število rešitev je prišlo! In skoraj vse so pravilne! Torej mora stric Miha vzeti hudo besedo iz prej- šnje številke nazaj! Tisto besedo mi- slim, da niste korenjaki! Zdaj vi- dim, da sem se malec zmotil! No, kar naštel vam bom imena tistih pionirjev, ki so pravilno rešili ugank- e iz zadnje številke! Torej to so sledeči mali ugankarji: Čeligoj Son- ja iz Ilirske Bistrice, Stefančič Ton- čka iz Ilirske Bistrice, Mlinar Da- nilo iz Dolenje vasi pri Cerknici.

Veste, mali ugankarji, morda bo- ste sami opazili, ko boste prebrali naše objavljene rešitve ugank, da se vaše besede v Izpreminjevalki nekoli- ko razlikujejo od naših. Toda kljub temu so tudi vaše pravilne, ker od- govarjajo vsem zahtevam, to se pra- vi, vse nekaj pomenijo. Zato smo jih tudi šteli za pravilne. Poleg Sonje, Tončke in Danila sta nam poslala rešitev ugank še Silvo Amežič iz Gažona in Anica Zadel iz Ilirske

Bistrice. Silvo nam je poslal rešitev Lešni- kov in kvadrata »Tri mesta«, na Iz- preminjevalko pa je pozabil, kajne? No, pa ga bomo kdaj drugič uvrstili med izzrebance! Saj nam boš še kaj pisal, Silvo? Tudi Anica Zadel nam je poslala le pravilne rešitve Lešni- kov in kvadrata »Tri mesta«. Izpre- minjevalka pa se je, tudi njej pone- srečila. No, kar velja za Silva, velja tudi za tebe, Anica! Samo uganke je rešila še Ispavec Florjana iz Orehka. To je premalo, Ljuba Florjana, dru- gič se bolj potradi!

In veste, kdo je bil topot izzre- ban? Naša mala znančka Sonja Čeli- goj iz Ilirske Bistrice! V kratkem prejme po pošti lepo darilce! — Ta- ko, dragi moji mali ugankarji, do- bro si ogledite današnje uganke, pa mi spet pošite in pošljite rešitve! Priznati morate, da današnje niso prav nič težke! Vse skupaj vas prav lepo pozdravlja in vam želi, da se vas Dedek Mrzav spomni z lepimi darili vaš stric Miha.

RESITEV UGANK IZ PREJSNJE ŠTEVILKE

LESNIKI: 89) tri in štiriperesna deteljica, 90) kraguljčki, 91) zvon, 92) žaga.

TRI MESTA: 1) podel, 2) naduti, 3) Trenta, 4) risati, 5) zajec, PA- RIZ, ODESA, DUNAJ.

IZPREMINJEVALKA: CRN, trn, tcn, bon, bol, sol, sel, BEL.

ŠALE za male

Učitelj: »Krt pojé vsak dan toli- ko, kolikor tehta.«

Janezek: »Kako pa more vedno vedeti, koliko tehta?«

Mamica pravi Petrinki in Marič- ki:

»Kako pa to, da sedita danes ta- ko tiho?«

»Atek je zaspal,« odgovarjata otroka šepetaje.

»To sta pa res pridna, da tako mislita na očaka!«

»Mamica, saj samo čakava, kaj se zgodi, ko mu cigareta dogori do prstov!«

»Torej, Mihec, kaj ste delali dan- es v šoli?«

»Očka, naša učiteljica je rekla, da moramo pri kosilu govoriti samo o veselih stvareh. Govorimo zato re- je o... Pavlihi!«

»O, naj le joče Ciciban, kriči naj kakor hoče, zvoniti izza toče nič ne pomaga, Ciciban!«

»Kaj misliš, da bi jokal sam? Jokala brez pokoja bi šele mama moja; kaj misliš, da bi jokal sam?«

»Kaj tudi joče mamica, če Cicibanček skače, pa si raztrga hlače, kaj tudi joče mamica?«

»Če hlače strga Ciciban, jih mamica zašije, a očka mu nabije s cvetlično bilko!« zadnja stran. »

»Premotil si me, Ciciban, ne vem, kaj sem hotela, po kaj sem priletela; premotil si me, Ciciban.«

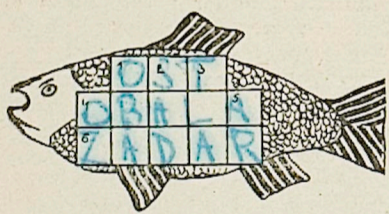
»O, saj pove ti, Ciciban, le prajaj ga, čebela, po kaj si priletela; ne laže pa ne Ciciban.«

»Če pa ne laže Ciciban, potem je fant od jare; naj skače, vse potare; da le ne laže Ciciban!«

In: »Cici-Cici-Ciciban!« čebelica prepeva, vse više poletava, za njo mi gleda Ciciban.

Križanka „RIBA“

VODORAVNO: 1) končica, 4) mor- sko obrežje, 6) luka v Hrvatskem Primorju.

NAVPIČNO: 1) obadva, 2) ri- biška potreščina, 3) del sobe, 4) predlog, 5) ploskovna mera.

Lešniki

93) Z drevesa priletelo, peroti ni smelo.

94) Rad me ješ brez nogé, rajši pa še, če imam obe!

95) Svigaj, smuči, misel suči! Um nam moti, prav nas poti!

96) Brez ključka je zaklenjeno, čez goro je namenjeno. Vsa lahko ve, komu in kam, kako in kaj, pa eden sam!

Upravi

SLOVENSKEGA JADRANA

KOPER

Santorjeva 26 - Poštni predal 2

ZIMSKI ČAS JE TU - razširimo in poglobimo svoje znanje

Prisli so dolgi zimski večeri. Delo na polju je že zdavnaj končano, žene ostajajo doma in hitijo z opravili, ki jim v času poletnega dela niso bile kos. Res je, da dela tudi zdaj ne manjka, vendar je zdaj v zimskem času veliko lažje odtrgati si urico ali dve časa za branje, za pevsko ali igralno vajo, ali celo kak tečaj, kjer se bomo naučile toliko potrebnega in koristnega za življenje.

Najbolj važni pri tem izobraževalnem delu so prav tečajji. Tam se naučimo gospodinjstva, umnega gospodarstva, vzgoje otrok in nege dojenčka, vse to kar nam je nujno potrebno. Le spomnimo se starih časov, ki jih ima še vsakdo med nami živo pred očmi. Naše matere so rodile tudi 12 do 16 otrok, toda redko so vsi ostali pri življenju. In zakaj so dojenčki tako pogosto umirali? Zato ker naše matere niso bile dovolj poučene, kako je treba ravnati z otroki, zlasti z dojenčki, niso znale skrbeti za pravilno prehrano, paziti na red in tma go v hiši in podobno. Vzgoja otrok je bila navadno posrantskega pomena. Otroci so rasli, kakršne so bile pač prilike, boljše ali slabše, oče in mati jim v tudi borbi za kruh ništa mogla posvečati veliko pozornosti, kaj šele, da bi jim kako drugače pomagala ker tudi sama ista imela časa ne prilike za izobraževanje. Kajti katera oblast pa se je prej brigala, da bi prosvetlila

naše ljudstvo, ga potegnila iz zaostalosti in stare, preživele mise nosti in mu dala dovolj možnosti za izobraževanje in vzgojo samega sebe. Zato pa danes naša ljudska oblast stremi za tem, da ljudstvo čim bolj prosvetli in izobrazi.

Zimski večerni tečajji so ena najbolj primernih oblik za široko delo med ljudskimi množicami. Naj ne bo vasi ali večjega krajca, kjer ne bi organizirali zimskega večernega tečajja. Seveda se je treba na tečaj temeljito pripraviti. Zanj so potrebni dobri predavatelji, učitelji, primerni prostori in dober učni načrt. In končno naj organizatorji vedno mislijo na to, da bi bilo ženam

v prid, če bi se poleg kuhanja, šivanja in drugih praktičnih del seznanile tudi z političnimi in gospodarskimi vprašanji, če bi v tečaju izvedele kaj o vzgoji otrok, o osebnih in splošnih higieni in podobno.

Izkoristimo zimski čas! Tečajji, predavanja, igre in pevski zbori so le najpogostejše in najbolj znane oblike izobraževanja. Prilagajmo se prilikam in splošnim željam. Saj je toliko dobrih in drobni načinov, ki nam služijo pri širjenju obzora in poglobljanju znanja. Toda pri vsem ljudsko prosvetnem delu so potrebni predvsem ljudje, ki razumejo naš čas in potrebe, ki mnogo bero in marsikaj vedo. J. K. M.

Samo za objokane ljudi

V tisti hudi zimi, ki se je še vsi spominjate, je jata lačnih in premirnih vrabcev našla luknjico v oknu zakristije. Drug za drugim so drobni čivkarji zlezli skozi in se tako rešili brezsrčnega meteža in ljutega mraza. Saj tudi v zakristiji ni bilo toplo, vendar mnogo boljše kot zunanaj.

Zorne maše so bile v tistem času in so se vršile le ob luči sveč. In sta prišla župnik in mežnar v zakristijo, ko je bila popolna tema in sta videla okoli sebe šele tedaj, ko je mežnar prižgal svečo v kotu zakristije.

Pa ko je zagorela sveča, so se vzdramili vrabci v svojih počivališčih in so začeli frkatj po zakristiji. Izhoda v zunanjo temo pa niso mogli najti.

Župniku so se zasvetile oči. Bil je v Istri rojen in v Istri vzgojen in je bil v rani mladosti deležen tudi laške kulture. Laška kultura se pa izraža predvsem v ubijanju vseh, ki se ne morejo braniti, posebno pa v lovljenju in davljenju drobnih ptičkov. Pa ta odlična laška vršina je znana vsemu svetu in zato ne bom nič več govil o njej.

Ko je naš župnik, prežet z laško kulturo, zagledal v zakristiji jato frfotajočih vrabcev, je v hrpu (samo začasno sicer) pozabil na svete zakramente in na svoje svete dolžnosti in se je popolnoma predal lovski strasti. Z navdušeno mežnarjevo pomočjo sta vse vrabce polovila in — kaj zdaj? Nestrpno kašljanje prezabojčih vernikov v cerkvi je bilo čedalje glasnejše in bolj izvajajoče in temna grožnja se je čutila v njem. Dobri župnik ni več utegnil zaviti ujetim vrabcem vratov; to se bo moralo šele po maši goditi. Ampak kam naj jih dotlej dene? Saj veste, da jo bodo pobrisali vsi, ko hitro opazijo svet novega dneva. Bistra glavnica mežnarja je rešila uganko.

»Kar v nedrije jih denite, gospod, je rekel. »Tale mašna srajca, ki je velika kakor plevnica, jih lahko drži najmanj tisoč. Pri vratu ste zapeti in v pasu prevezani. Prav nikamor ne bodo mogli in nič hudega jim ne bo, celo ogreli se bodo pri vas.«

Dobrodušni gospod župnik je bil z mežnarjevim predlogom zadovoljen. Odpiral je razporek na prsni in skozi tega je mežnar spuščal navoljene vrabce. Kmalu jih je polno gomazelo okoli gospodovega hrbita. Prav dovolj jih je bilo za večerni rižot. In potem sta z mežnarjem odšla pred oltar.

In se je zdaj dogodilo tisto kar ništa predvidevala. Mašno opravilo se je sicer vršilo brez zaprek in ovir in tudi gomazenje za srajco je bilo dobro sprejeto. Verniki so namreč domnevali, da gospod drgeta od mraza in so imeli do njega veliko sočutje. Toda vselej kadar je gospod dvignil roke, mu je skozi široke rokave ušlo kakih pet ali šest vrabcev. Ti so potem parkrat obkrožili oltarje in jo potem pocedili skozi odprta vrata v nastajajoči dan. Verniki so se zdajci močno vznemirjali. Strmelj so v župnika, ki je stresal vrabce iz rokavov kakor čarovnik v cirkusu. To je pri mnogih že vzbujalo pomisleke na čudeže.

Župnik se je pa medtem potil kakor kurjač na parniku. Moral je izgovarjati mašne besede, najrajši bi pa uporabil tistih par sto kletvic, ki se jih je bil naučil v spovednici. In ko je pri zadnjem blagoslovu dvignil roke, da reče poslednji pozdrav, je čutil, da so mu skozi rokave pobegnili doslej zaostali vrabci in da ni za srajco nobenega več. In namesto da bi rekel »Dominus vobiscum!« kakor je zapisano v mašni knjigi, je v silnem srdu vzkliknil: »Vrag z vami, prekleti capini!«

Mislil pa je na vrabce, veste, in ne vernikov, ki so se po teh ljutih besedah prestrašeni drenjali proti vratom, da čimprej tudi oni pobežnejo v mežkajoči dan.

Za noveletne praznike nas vabi to bele poljane na smučanje in sankanje. Iz malo volje napravite sebi in vsej družini čedna in topla pokrivala, ki jih lahko tudi dedek Mr az prinese kot darilo.

Čiščenje madežev

MASTNI MADEŽI: Na bombažastih in platnenih tkaninah jih najbolje odstranimo z razredčenim lugom in limono ali bencinom. Na svilenih tkaninah jih čistimo z bencinom, etrom ali jajčnim rumenjkom. Da nam pri čiščenju z bencinom ne bi ostal na blagu temen rob, moramo najprej blago okrog madeža navlažiti s čisto vodo, madež sam pa drgniti s flanelasto krpico. Ako svež mastni madež takoj posipamo z magnezijo ali s praškom od gline ali krede in potem čez nekaj časa polikamo s toplim (ne vročim) likalnikom, bo madež popolnoma izginil. Še bolje je, če magneziji ali kredi primešamo malo bencina, da se tkanina takoj posuši, potem pa tisto mesto samo okrtajemo.

Posebna vrsta mastnih madežev je na ovratniku oblek. Teh madežev ni priporočljivo čistiti z bencinom, ampak z razredčenim salmijakom (ena žlica salmijaka na 9 žlic mlačne vo-

de), s katerim ovratnik ščetkamo, potem pa dobro izperemo s toplo vodo.

Makeže od masti za čevlje čistimo s terpentinom.

MADEŽI OD ZNOJA: Pokapamo jih s finim špiritom in nalahno drgnemo z alkoholom. Iz klobuka bomo odstranili mastne potne madeže tako, da jih ovlažimo z vodo, v kateri je raztopljen cinkov prah. Ko se osuši, ščetkamo s krtačo, namočeno v mrzli vodi.

MADEŽI OD VLAGE: Na perilu jih čistimo zelo težko. Poskušamo lahko z mešanico mila, kuhinjske soli, limoninega soka in škroba. S to zmesjo premežemo madež z obeh strani in pustimo, da se osuši.

MADEŽI OD TRAVE: Namočimo jih z glicerinom in izperemo s špiritom.

MADEŽI OD KRVI: Če je madež svež, ga operemo v mrzli ali mlačni slani vodi. Če pa je že bolj star, ga moramo več ur namakati v slani vodi in oprati z milom. V vodo lahko damo tudi nekaj vinskega kisa.

ŠPORTNE ZANIMIVOSTI

NEUSPEH V LUDWIGSHAFENU

V nedeljo je odigrala jugoslovanska nogometna reprezentanca svojo deseto mednarodno tekmo v letošnjem letu z reprezentanco Zapadne Nemčije. Za tekmo je vladalo po vsej Evropi ogromno zanimanje, največje pa seveda v sami Nemčiji, kjer se je v stadionu v Ludwigshafenu zbralo okrog 80.000 gledalcev. Po neodločenem rezultatu v prvem polčasu (2:2) so Nemci v drugem polčasu zaradi večje vzdržljivosti ter borbenosti dosegli premoč na igrišču in v 25. minuti tudi zmagoviti gol.

Vsi nogometni strokovnjaki se strinjajo, da je bila zmaga Nemčije zaslužena. Nemci so igrali tehnično slabše, vendar enostavnejše, borbenейše in, kar je glavno — na težkem, razmočenem igrišču so do konca tekme vzdržali oster tempo. Njihova zmaga je bila tudi plod temeljitejših priprave, saj so mesec dni poprej trenirali z vso vestnostjo in natančnostjo. V nedeljo bo nemška reprezentanca igrala v Madridu s Španijo. V primeru zmage nad Španijo bomo lahko rekli, da se je v Evropi pojavil nov konkurent za najvišje mesto na svetovni lestvici.

Od jugoslovanskih igralcev je treba poveljati izvrstno igro Stankovića in Beare, v napadu pa Vukasa in delno Oganjanova. Glavna stebra naše reprezentance Horvat in Bobek sta skoraj povsem odpovedala in se nikakor ništa znašla na razmočenem terenu. V nemški reprezentanci so se najbolj odlikovali krileca Eckel in Schanko ter brata Walter.

V nedeljo je šahovska reprezentanca Kopra gostovala v Portorožu in premagala tamkajšnje ekipo JLA z rezultatom 8:2. V počastitev dneva JLA je bilo v ponedeljek v Kopru srečanje med reprezentanco Kopra in vojaško reprezentanco Kopra v na-

miznem tenisu. Igralci Kopra so zmagali s 5:2.

Anketa zagrebskega lista »Sportska panorama« o najboljšem nogometašu FLRJ v letošnjem letu je prinesla veliko zmago Bernardu Vukasu, ki je dobil skoraj 200 glasov več kakor Bobek. Na tretjem mestu je Horvat, na četrtem Čajkovski, na petem Mitič, na šestem Wölf.

V Podkorenu je bila prva letošnja skakalna prireditev v naši državi. Prvo mesto je dosegel član Enotnosti Bine Rogelj s skoki 30, 30,5 in 33 metrov. Drugo mesto je zasedel Klančnik, tretje Stanovnik in četrto Zalokar.

Fric Walter, kapetan nemške reprezentance

Pregovori o ženah

Italijan pravi: Ako človek poroči dekle ali kupi konja, potem naj oboje poišče pri sosedu. — Žena, ki pogosto sloni na oknu, je kakor grozd na sredi ceste. — Če išče človek v življenju skrbi, naj si izbere ženo ali ladjo.

Škot se izpove takole: Žena mora biti ljubezniva, skromna in varčna, hitra v poslušanju in počasna v govorjenju. — Žena in steklo sta krhki stvari.

Ureja uredniški odbor. — Odgovorni urednik Milko Stolfa. Tiska tiskarna »Jadrana« v Kopru.

Naslov uredništva in uprave: Koper Santorijeva ulica 26, tel. 170, poštni predal 2. — Stev. tekočega računa pri Narodni banki v Kopru 657-909-171 Letna naročnina 500 din, polletna 250 in četrtletna 130 din.

»Nehaj se vendar emeriti! Dobila boš novo večerno obleko!«

ZDRAVNIŠKI KOTIČEK

ALI SI ZARES POPOLNOMA ZDRAV

»Nikoli še nisem bil pri zdravniku, Res je, da težko delam, toda to mi ne škodi. Mislim, da rentgenski pregled ni potreben.« tako in slično se je izgovarjal trideset letni delavec, doma iz okolice Izole, ko smo ga s težavo priklicali v protituberkulozni dispanser. Njegov najmlajši sinček je zbolel od tuberkuloznega meningitisa, hčerka pa je dobila tuberkulozno zasenčenje na pljučih. Takoj smo si mislili, da mora biti nekdo v družini bolan. In kaj nam je pokazal rentgenski pregled? Ta delavec, oče obolelih otrok, je imel na obeh straneh pljuč že kaverno in povrhu še vodni pleurist. Nič ni vedel, da je bolan. Priznal je sicer, da se je poleti slabo počutil, toda to je pripisoval napornemu delu v solinah in velikih vročinah; tudi kašljal je, toda temu so bile krivce cigarete. Delal je za svojo družino, se mučil v poletni vročini, zanemarjal pa je svoje zdravje in tako škodoval tistim, ki jih najbolj ljubil — svojim otrokom.

Pa zopet drugi primer. Otrok zbolel od pljučne tuberkuloze. Starši dolžijo sosede in znanca in trdijo, da so v njihovi rodbini vsi zdravi. Pregled pa ugotovi, da ima stari oče zastarelo kavenozno tuberkulozno na pljučih. Ko je izvedel, da je on kriv težkega vnučkovnega obolenja, ni mogel zdržati solz.

In takih primerov je veliko. Človek se niti ne zaveda, kako resno je bolan in kako nevaren je za svojo okolico, če je pri njem začel bacil jetike s svojim razdiralnim delom. V pljučih imamo lahko večje ali manjše odprte rane, pa tega niti ne čutimo in se ne zavedamo, v kakšni nevarnosti smo, če slučajno nastopi vnetje poremnice ali pljuvanje krvi. To je vzrok, da večina bolnikov pride k zdravniku prepozno, čeprav vsakdo ve, da je uspeh zdravljenja tem uspešnejši čimprej ga začnemo.

Ker pa je jetika zelo zahrbtna bolezen in se na bolnika samega po navadi ne moremo zanesti, posebno če se niti ne zaveda, da je bolan, moramo izvesti od časa do časa fluorografsko akcijo vsega prebivalstva, to je rentgensko slikati vse ljudi. In s tem rentgenskim slikanjem bomo začeli v kopskem okraju v drugi polovici januarja 1953.

Ko bomo prejeli pozivnice za tako slikanje, se bomo resno vprašali: Ali sem zdrav? Ali ni moja dolžnost do družine, do sočloveka, da me rentgensko pregledajo? Zato se ne bomo upirali, ampak bomo prav radi vsi prišli k pregledu ter s tem koristili sebi in skupnosti. Zdravje je največji zaklad sveta!

Dr. Ivan Kastelic

Založil: Slovenski Jadrani
„Modre veverice“

(Dosedanja vsebina)

Drajče je bil sirota in vajenec pri mojstru, ki je z njim slabo ravnal. Zato je vzel v pristanišču čoln in pobegnil. Toda na monju ga je zalotil vihar, mu razbil čoln in dečka tresel nezavestnega na obalo. Našli so ga člani društva »Modre veverice« in ga zvezanega pripeljali k svojemu poglavarju Tomu. Med dečkoma pride do dvoboja, v katerem zmaga Drajče in tako postane poglavar. Užaljeni Tom snuje maščevanje in pritegne v to z zvijačo še učenko Majdo.

